

LETO XXIV. Stev. 269

IZDAJA IN TISKA
CZP «LJUDSKA PRAVICA»
DIREKTOR BENO ZUPANČIČ

UREJA UREDNIŠKI ODBOR
GLAVNI UREDNIK
IN DIREKTOR LISTA
IVAN ŠINKOVEC

List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

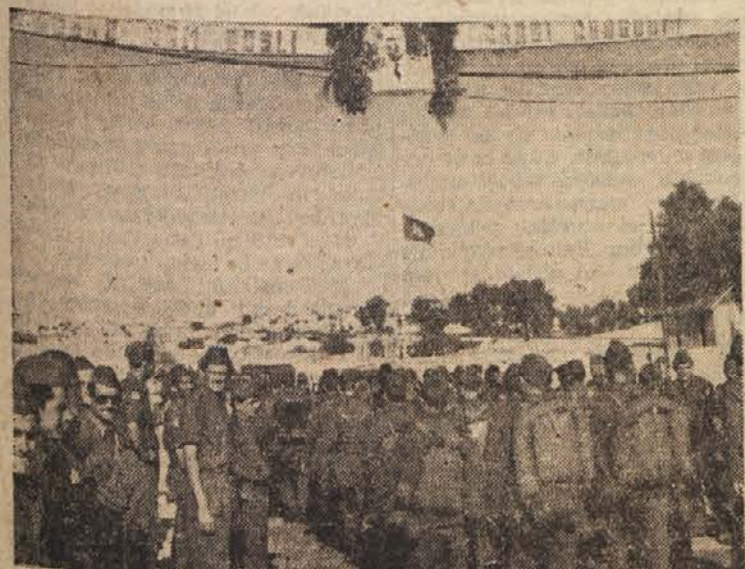
Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1961 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1963 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANOS-
TI Z «BORBO»

Krabski novinarji pri predsedniku republike

Beograd, 16. nov. (Tanjug). — Predsednik republike je danes dopoldne ob navzočnosti veleposlanika ZAR Sabeta Arisa sprejel skupino novinarjev iz ZAR pod vodstvom glavnega urednika časnika «Al Tahrir» Abda Aziza Sadeka. Na sprejemu je bil tudi generalni sekretar predsednika republike Leo Mates.

Predsednik Tito se je z gosti razgovarjal eno uro in jim je odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih postavljali.

Na Sinaju so bile doslej v odredu naše vojske štiri izmene in pravkar je peta. Na sliki del odreda, ki se s postojank na meji vrača v glavno taborišče odreda

NAŠ ODRED DVE LETI NA SINAJU

Zgledno izpolnjevanje mednarodne varnostne službe po nalogu OZN

Mir na dolgem odseku meje med Egiptom in Izraelom zagotovljen — Prijateljski stiki z domačim prebivalstvom in drugimi odredi v varnostnih silah OZN

Beograd, 16. nov. (Tanjug). — Jutri, 17. novembra, bosta minili dve leti, odkar se je odred JLA vključil v varnostne sile OZN na

egiptskem Sinaju. Na ta dan pred dvema letoma je prvi oddelek našega odreda, 44 vojakov in oficirjev, z letalom odpotovalo iz Beograda v Egipt, potem pa je glavna odreda, 750 mož s 170 vozili in 400 tonami opreme in potrebnih za dva meseca (60 ton hrane, 15 ton intendantске opreme, 120 ton goriva in dr.), odšla iz Sibenika in 29. novembra prispela v Port Said. Razen naše dežele imajo svoje čete v okviru OZN na Sinaju še Indija, Indonezija, Finska, Danska, Norveška, Švedska, Kolumbija, Brazilija in Kanada.

Jugoslovanski motorizirani odred je dobil kot najmočnejši kontingent najtežavnejšo nalogo, da namreč operira vzdolž štirih razdeljenih in miniranih cest od Sueskega prekopa po Sinajski puščavi vse do demarkacijske črte. Čeprav so bili oddelki ponekod oddaljeni med seboj tudi po 150 kilometrov in je razdalja med oporišči znašala do 100 km, je odred častno in s polnim uspehom izpolnil svojo nalogo. V štirih mesecih je obnovil, uredil in zboljal nad 200 km cest, njegova vozila so prevozila kakih 450.000 kilometrov, premagala mnogo težav in jim uspešno kljubovala: razdejanju na cestah, minskim poljem, sipinam živega puščavskega peska. Čeprav v glavnem niso imeli ne kartografskih skic ne drugih podatkov o minskih poljih, so inženirski oddelki našega odreda samo od El Kantara do El Ariša odstranili mine s 25 minskih polj. Odstranili so nad 800 min, med katerimi je bilo mnogo plastičnih. Pri opravljanju tega nevarnega dela je bilo ranjenih več pripadnikov odreda in en vojak je podlegel ranam.

Pozneje so izmene razen izpolnjevanja vojaških nalog gradile nove poti do svojih položajev in urejale taborišča. Od prve izmene so prevzele tradicijo tovarništva in tesnih stikov med vojniki in oficirji. Razvilo se je tudi bogato in pestro zabavno in družabno življenje: prireditve, vojaška rajanja, taborni ognji, večerne prireditve, filmske predstave in razna športna tekmovanja. Vse to našim ljudem olajšuje življenje v Sinajski puščavi. Naši vojniki

so zlasti veseli, kadar dobe pošto iz domovine. Radi poslušajo tudi radijske oddaje in v njih njim namenjene pozdrave. Naš odred je zmagal na mnogih športnih tekmah med posameznimi odredi varnostnih sil OZN.

Zdaj je glavna našega odreda v taborišču El Arišu. Naši vojniki patrolirajo vzdolž izraelsko-egiptovske meje na odseku, širokem nad 100 km.

Vojniki in oficirji drugih kontingentov visoko cenijo pripadnike naše vojske. Z največjimi simpatijami govori o njih tudi domače prebivalstvo, ki cenijo njihovo gostoljubnost, požrtvovalnost in tovarništvo.

V Beogradu so te dni pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med našo deželo in Sudanom. Na sliki sudanska delegacija pod vodstvom pomočnika Trgovinskega ministra Ibrahima Islaga (spredaj levo) na grobu Neznane junaka na Avali

TA TEDEN V POLITIČNEM ODBORU OZN

Kako onemogočiti uporabo vesoljskega prostora v vojne namene

Dve kakor po navadi nasprotni resoluciji, ki jima izvenblokovske dežele skušajo najti skupno kompromisno podlago

New York, 16. nov. (Tanjug). — Politični odbor OZN bo začel jutri zaključni del debate o vesolju. V prihodnjih dveh ali treh dneh bo zavzelo svoje stališče o tem vprašanju 30 delegacij, med njimi tudi delegacija Jugoslavije. Kakor zdaj kaže, je kaj malo upanja, da bi se dvoje sedanjih nasprotnih gledišč zblížalo. Najbrž bodo našli izhod tako, da bodo spet glasovali o nasprotnih resolucijah. Dosedanji govorniki so se izrekli za eno ali drugo skupino veselov.

Sovjetska zveza meni, da je uporaba vesolja najtesneje povezana z ukinitvijo ameriških vojaških oporišč v tujih deželah, zgrajenih v obroču okrog sovjetskega ozemlja, ker si ZDA z izločitvijo tega vprašanja iz okvira razorožitve prizadevajo obdržati nesporno vojaško premoč, ki jim jo nudijo ta oporišča, opremljena s sodobnimi bombniki in raketnimi streljanci, in tako oslabijo vojaško in obrambno zmogljivost

SZ. Zato sovjetska resolucija terja, naj Generalna skupščina priporoči sporazum, po katerem bi bila prepovedana vojaška uporaba vesolja in bi morali pod ustrezno kontrolo OZN ukiniti vojaška oporišča v tujih deželah. Razen tega naj bi ustanovili poseben organ OZN za mednarodno sodelovanje, da bi preučil vesolje v miroljubne namene. Po ameriškem mnenju uporaba vesolja «ni moč povezati z ameriški vojaškimi oporišči, nastalimi na podlagi pogodb z zainteresiranimi vladami v obrambne namene». Zato ameriška resolucija, ki jo podpirajo delegacije 20 dežel, predlaga, naj Generalna skupščina ustanovi poseben odbor, ki bi na njenem prihodnjem zasedanju poročal o ciljih in možnostih sodelovanja na tem torišču.

Med delegacijami izvenblokovskih dežel je začelo prevladovati gledišče, ki bi utegnoli priti do izraza v zaključnem delu debate. Po tem se neizoblikovanem gledišču se pojavlja problem vesoljstva v dveh enako pomembnih oblikah, namreč v vojaški in znanstveni. Zato tega vprašanja ne bi mogli povsem izločiti iz

razorožitvenih prizadevanj, ker bi za zelo razvito orožje, kakor so rakete raznih vrst, uporabljali atmosferski in izvenatmosferski prostor. Vzoredno s tem bi bilo znanstveno proučevanje vesolja velikega pomena ne samo za razširitev splošnega znanja o njem, marveč tudi spričo praktične koristi za boljše razumevanje naravnih zakonov, ki vladajo na našem planetu. Ker večina članic OZN meni, da bi bilo treba preučiti možnosti sodelovanja v mirnodobni uporabi vesolja, naj bi Generalna skupščina priporočila, da bi vojaško stran proučil v okviru splošnega problema razorožitve.

Ameriška letala nad Kitajsko

Peking, 16. nov. (Nova Kitajska). — Predstavnik zunanega ministrstva je izjavil, da so ameriška letala danes vdrla nad Kitajsko v pokrajini Šekjang, nato pa nad teritorialnimi vodami okrožja Pingtan v Fukianu. Pri pomnil je, da je Kitajska v zvezi z ameriški operacijami v kitajskih vodah in z današnjim incidentom poslala ZDA že dvainšestdeset resno svarilo.

Zaradi »dneva pomirjenja«

V Madridu obsojena skupina komunistov na zaporne kazni do 20 let

Madrid, 16. nov. (Reuter). — Višje vojaško naglo sodišče v Madridu je danes obsodilo skupino ljudi, o katerih trdijo, da so komunisti in da so v minulem maju sodelovali pri organiziranju »dneva pomirjenja« v Španiji. Obsodili so jih na zaporne kazni od šest mesecev do 20 let. Sodbo bo moralo potrditi še višje vojaško sodišče.

»Dan pomirjenja« je organizirala prepovedana KP Španije z namenom, da bi združila vse profitrakistične organizacije v deželi.

Vodja skupine Leonisio Pena je bil obsojen na 20 let ječe. Med razpravo je izjavil, da je po državljanski vojni v Španiji podtoval v ZDA in da se je med drugo svetovno vojno boril v ameriški vojski, zaradi česar je postal ameriški državljani. Ker pa se pet let po tem ni vrnil v ZDA, so mu

ameriške državljanske pravice ugasnile. Dejal je, da se je vrnil v Španijo, da bi se boril za svobodo in demokracijo.

Vsi obtoženci so se na obravnavi pritožili proti ravnanju policije.

Volitve na Madžarskem

Budimpešta, 16. nov. (Tanjug). Davi so se na vsem Madžarskem začele splošne parlamentarne volitve, na katerih naj bi izvolili za poslance 338 kandidatov Domo-ljubne narodne fronte. Glasujejo z volilnimi listki, na katerih so imena vseh kandidatov v eni županiji ali mestu. V Budimpešti lahko n. pr. vsak volivec glasuje hkrati za vseh 67 poslanskih kandidatov, kolikor jih je navedenih na seznamu, ali pa prečrta ime na tistih, za katere noče oddati svojega glasu. Tako je tudi v ostalih mestih in županijah. Zakon dopušča teoretično možnost, da v primeru, da eden izmed poslanskih kandidatov ne dobi polovice glasov, razpišejo ponovne volitve v prizadetem okrožju. Volilno pravico ima nekaj nad 6,6 milijona državljanov.

Dokončni volilni izidi bodo objavljeni v sredo. Izidi volitev krajevnih organov, ki so prav tako danes, pa bodo bržkone objavljeni že prej.

Volitve tudi v Vzhodni Nemčiji

Berlin, 16. nov. (Reuter). — V Vzhodni Nemčiji so danes volitve v ljudsko zbornico (Volks-kammer), 14 pokrajinskih dežel-nih zbornic in mestno zbornico Vzhodne Nemčije. V poslansko zbornico bo izvoljenih 400 poslancev. V volilne sezname je vpisanih nad 12 milijonov volivcev.

Londonske domneve

V pričakovanju nadaljnjih sovjetskih ukrepov glede Vzhodnega Berlina

London, 16. nov. (Tanjug). — V Londonu pravijo, da proučevanje izjav predsednika sovjetske vlade Hruščeva in predsednika vzhodnonemške vlade Grotewohla o Berlinu še ni rodilo zaželenih uspehov. London pričakuje postopno naraščanje pritiska v Berlinu v smislu prenosa sovjetskih

kompetenc na vzhodnonemško vlado, za zdaj pa še ne računa z blokado po vzorcu iz leta 1948. Če bi se na nasprotni strani odločili za kakšne ukrepe, menijo v tujkajšnjih političnih krogih, bi ne bili naperjeni proti zahodnim četam v Berlinu, marveč proti civilistom v mestu.

Zdaj prevladuje prepričanje, da hoče nasprotna stran okrepiti vzhodnonemški položaj, kar v bistvu pomeni, da načena problem, ki je ostal kakor mnogi drugi iz druge svetovne vojne še vedno nerešen in katerega ureditvi se ne bo moč ogniti. Pravzaprav se niti Vzhod niti Zahod še nista mogla odločiti, ali jima kaže, da ostane Nemčija razdeljena ali da se združi, ugotavlja »Observer«.

»Vse, kar so storili, je bilo usmerjeno na čedalje močnejšo povezavo Vzhodne in Zahodne Nemčije z ustreznimi sistemi.«

Londonskim političnim krogom je zdaj jasno, da Zahod v nobenem primeru noče zapustiti Berlina. Samo nemško vprašanje pa je tema, za katero Zahod skupaj, London pa posebej, še proučuje elemente. Koristi so tu raznolike in se čisto čudno prepletajo.

Izid o pogajanjih s Francijo

Pariz, 16. nov. (AFP). — Alžirski minister za informacije Mohamed Jazid je izjavil newyorškemu dopisniku lista »Paris Midy«, da se njegova vlada predvsem za vzemza za neposredna pogajanja s Francijo brez vmešavanja drugih ali kakšnega mednarodnega organa. Zdaj, ko je bila ustanovljena alžirska vlada, dobre usluge Tunizije in Maroka niso potrebne. Ti dve deželi bosta lahko sodelovali v razpravi pozneje, ko bodo n. pr. odločali o nadaljnjih odnosih med Francijo in Severno Afriko. Intervencija OZN pa bi lahko ustvarila nov položaj, v katerem bi alžirska vlada proučila možnost za neke vrste začasno opustitev sovražnosti v Alžiriji.

Larsen izključen

iz KP zaradi svojega vztrajanja na koristih proletariata na Danskem

Kjbenhavn, 16. nov. (AP). — CK KP Danske je izključil bivšega predsednika Axela Larsena iz Partije. Hkrati ga je pozval, naj se odpove svojemu poslanskemu mandatu.

CK pravi v obrazložitvi svojega sklepa, da je to dejansko »zadnji korak v razvoju dogodkov, med katerimi so delovanje Axela Larsena označevali pomanjkanje jasnosti, neodločnost in nepravilna gledišča.«

Larsen je v svoji izjavi dejal, da vztraja pri svoji trditvi, da sklepi zadnjega kongresa KP Danske ne koristijo razvoju socializma in niso v prid delavskemu razredu na Danskem. Lar-

sen je zavrnil poziv, naj se odpove poslanskemu mandatu, ker ne vidi razloga, zakaj naj bi opustil svoje javno delovanje.

SKUPŠČINA SMUČARSKÉ ZVEZE JUGOSLAVIJE KONČANA

Svež »sneg« na stari podlagi

Ravne na Koroškem, 16. nov. — »Delali bomo po načelih kongresa telesne kulture za čim večji razmah smučarskega športa Jugoslavije, je dejal ob zaključku uspele skupščine Smučarske zveze Jugoslavije njen predsednik Ivo Frol, ko se je v imenu novoizvoljenega upravnega odbora zahvalil udeležencem za izkazano zaupanje. Delegati so danes tudi izvolili sekretariat (Ivo Frol kot predsednik, Milutin Konstantinović kot tajnik ter člani: generalni polkovnik Gojko Nikoliš, Zdravko Sandi, Miloš Nišavič, polkovnik Jože Svigelj, Radko Novaković, Drago Cvjetič, Miloš Mišović).

Prisrčno je bila zaključena svečanost, ko je športno društvo Fužinar podarilo Smučarski zvezi Jugoslaviji in republikanski zvezi spominski album, Smučarska zveza Jugoslavije obdarila Slavico Zupančič (ta ni bila osebno navzoča). Enotnost pa kot po navadi prejela pokal za osvojitev mostovnega državnega prvenstva.

Tehnična komisija pod vodstvom polkovnika Sviglja je bila ena najbolj delavnih in zaposlenih. Danes opoldne se je sestala že tretjič. Posledično je namreč morala obravnavati kandidaturi Bleda in Raven ter Sijemena in Popove Šapke za državno prvenstvo in mimo njih tudi predlog predsednika Ivo Frola, naj bi Sloveniji odvzetovali udeležbo na tekmovanju alpskih držav, češ da to ne

bi bilo v skladu z mednarodno politiko Zveze športov Jugoslavije.

Komisija je v glavnem, na splošno zadovoljstvo, predlagala skupščini, ki je predlog tudi sprejela: — Smučarska zveza Slovenije naj se v okviru svojih možnosti vključi v tekmovanje alpskih držav, državno prvenstvo v klasičnih disciplinah naj bo od 12. do 15. februarja na Ravnan in ne na Bledu.

— državno prvenstvo v alpskih disciplinah ostane v organizaciji Smučarske zveze Makedonije. Skupščini so danes poročali zaključke tudi predsedniški komisiji: — SODNIKI morajo čimprej dobiti nova dopolnila pravil, delegatir so svoje žirane za državno prvenstvo, odhajali bodo na mednarodno tekmovanje kot vodje tekmovanja, posledaj bodo pošiljali poročila z vseh prireditev.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Naši fantje med sinajsko mladino

POLETI PREVEČ SEDAJ PREMALO PREMOGA

Naši premogovniki so morali poleti zaradi pomanjkanja naročil zmanjšati proizvodnjo, sedaj pa ne morejo tekoče zadostiti vsem potrebam

Težave pri prodaji premoga so letos prisilile naše premogovnike, da so morali omejiti svojo proizvodnjo, v drugem četrtletju celo pod lansko raven. Tako je bila jugoslovanska proizvodnja premoga v drugem letošnjem četrtletju za 130.000 ton ali za 3% manjša kakor lani v istem razdobju. Premogovniki so zmanjšali premogovniški in drugim potrošnikom.

V avgustu pa se je začel položaj na trgu spreminjati, kar je

do rednega poteka proizvodnje v rudnikih. Hkrati pa je bila nevarnost, da rudniki v zimskih mesecih ne bodo mogli pravočasno dobaviti vseh potrebnih količin. Zato je sekretar ZIS za industrijo po pooblastilu Zveznega izvršnega sveta v avgustu predpisal za določena industrijska podjetja minimalne zaloge premoga. Tako so rudniki ob povečanem povpraševanju že v avgustu lahko povečali svojo proizvodnjo, in sicer od 1,4 milijona ton v juliju na 1,57 milijona ton v avgustu, v septem-

Bojazen, da ob kopičenju naročil premogovniki jeseni ne bodo mogli sproti zadostni vsem potrebam, se je uresničila. Pridružilo se je še pomanjkanje vagonov, ki zdaj otežkoča preskrbo industrije in široke potrošnje. Tudi naša gospodinjstva so se preveč zanašala, da je premoga tako dovolj. Medtem ko je bilo predlanskim v Ljubljani največje povpraševanje po premogu v avgustu in lani v septembru, so se letos potrošniki pojavili z naročili povečani šele v oktobru in novembru. Trgovina pa ne more sproti dobiti dovolj premoga in izvršuje naročila z enomesečno zamudo. Po napovedih železniške direkcije bo pomanjkanje vagonov verjetno še do konca tega meseca. Ker premogovniki nadalje povečujejo proizvodnjo, je pričakovati, da se bo v decembru preskrba s premogom spet zboljšala. S.

Mnogi so odlašali z nabavo kuriva za zimo, zdaj pa se jim mudi

bilo tudi pričakovati ob povečani proizvodnji. Do polletja so industrijska podjetja očitno krila svoje večje potrebe iz zaloga, računajoč, da jih bodo tako lahko vsak čas dopolnila. Tako nabavna politika pa je šla na škodo

ZBOROVANJE SLOVENSkih ARHEOLOGOV

O najstarejši zgodovini Slovenije nameravajo kolektivno izdati obsežno delo

Minulo soboto so se v ljubljanskem Narodnem muzeju zbrali slovenski arheologi, člani Arheološkega društva Jugoslavije, z namenom, da pregledajo možnosti za nadaljnje delo. Po živahni diskusiji so pod vodstvom predsednika zveznega društva dr. J. Kasteleca ugotovili, da je nujno potrebno ustanoviti slovensko podružnico Arheološkega društva Jugoslavije.

Podružnica, ki je bila ustanovljena na tej seji, je nastala zaradi potreb, ki jih narekuje specifičnost arheoloških proučevanj v Sloveniji. Inicijativni odbor bo še letos izdelal podroben načrt dela slovenske skupine društva, kjer bodo zajete razen organizacijskih in kadrovskih problemov predvsem idejne osnove, ki bodo narekovala znanstveno delo.

Vsekakor je pozdraviti sklep, da bodo člani društva kolektivno izdali obsežno delo o najstarejši zgodovini Slovenije, ki bo obsegalo več knjig, od najstarejše kamene dobe, to je od pojava prve

ga človeka v Sloveniji, do zgodnjega srednjega veka. To obsežno delo, ki naj upraviči obstoj društva in delovanje njegovih članov, ne bo namenjeno le arheologom, ampak tudi učnemu osebju naših srednjih in nižjih šol, prirejeno pa naj bi bilo tudi tako, da bo razumljivo najširšemu krogu ljudi.

Predlog za novo cestno zvezo med Italijo in Jugoslavijo

Avtomobilski klub v Gorici se zavzema za gradnjo avtomobilske ceste Benetke—Palmanova—Gorica—Ljubljana

Tržaški štirinajstnevnik »Gospodarstvo« objavlja na uvodnem mestu članek pod naslovom »Avtomobilska cesta Palmanova—Gorica—Ljubljana«, v katerem poroča o sestanku za pospeševanje cestnega prometa, ki je bil pred meseci v Trstu in na katerem je ing. Fr. Caccese poročal o prizadevanjih Gorice, da bi zgradili avtomobilsko cesto od Palmanove do Gorice. Njegovo poročilo na omenjeni konferenci je zdaj Avtomobilski klub v Gorici objavil v posebni brošuri.

Pisec brošure pravi, da pušča sedanji načrt za zgraditev avtomobilske ceste Benetke—Palmanova—Trst docela ob strani Gorice. Zato bi morali na to cesto navezati še drugi krak Palmanova—Gorica, ki naj bi ga potem nadaljšali čez Novo Gorico po Vipavski dolini čez Col in Hrušico ali pa čez Razdrto do Ljubljane, o čemer bi se bilo treba seveda sporazumeti z Jugoslavijo.

Med drugim se pisec sklicuje na to, da je že v rimski dobi vodila pot iz Beneško-furlanske ravnine čez Hrušico v Podonavje. Z zgraditvijo avtomobilske ceste Palmanova—Gorica in njeno priključitvijo na cesto proti Ljubljani bi prihranili 40 km v primerjavi z zvezo čez Tržič in Sezano. Ta nova zveza bi privabila tudi del prometa iz Avstrije.

Tržaški list še pristavlja, da kaže vprašanje, ki ga načena Avtomobilski klub v Gorici, kako se prepletajo gospodarske koristi obmejnih krajev in kako je za gospodarski razvoj teh predelov potrebno sodelovanje s sosedi. Hkrati se zavzema za obnovo železniške zveze Gorica—Sempeter—Nova Gorica, da ne bi bilo treba blaga, ki prihaja po bohinjski železnici, prevažati v Italijo po ovinku čez Repentabor in Opčine.

OBVESTILO

Zaradi tehničnih preureditev 153-kilovadni oddajnik v Domžalah ne bo delal od 16. do 23. oz. 25. novembra letos. Med tem časom bodo od 5.00 zjutraj do 24.00 oddajali z rezervnim 10-kilovatnim oddajnikom.

Ljubljanski spored pa bodo prenašali tudi UKV oddajniki in relejni postaji Radio Celje in Radio Maribor.

V tem času, posebno v večernih urah, bodo naše oddaje v oddaljenejših krajih bistveno šibkeje. Verjetno pa jih bodo motile z interferenčnimi toni postaje, ki delajo na istem ali sosednjih valovih. Prosimo, da nam poslušalci to oprostite. Po 23. oziroma po 25. novembru bo veliki 135-kilovatni oddajnik spet redno delal in nas boste slišali s polno močjo.

RTV LJUBLJANA

Skupščina črnogorskih novinarjev

Titograd, 16. nov. — Danes je bila v Titogradu letna skupščina Združenja novinarjev Črne gore, ki so ji prisostvovali tudi člani Izvršnega komiteja CK ZK Črne gore Savo Brković, predsednik ideološke komisije CK Veselin Djuranović in drugi. Kot je bilo rečeno v poročilu uprave Združenja, se je lani zelo povečalo sodelovanje novinarjev v javnem in družbenem življenju republike, zlasti pred volitvami v zvezno in republiško skupščino in pred sedmim kongresom ZKJ. Lani so v Titogradu odprli Klub združenja novinarjev, kjer bodo letos organizirali strokovno in ideološko aktivnost za izpopolnjevanje članov Združenja.

Predlagana olajšava za plačevanje anuitet

Beograd, 16. nov. — Ob uporabi letošnjih planskih instrumentov so periodični obračuni številnih podjetij pokazali, da

teško plačujejo anuitete za svoja investicijska posojila. Sicer velja po sedanjih predpisih olajšava, da se za odplačila anuitet lahko porabi tudi blokirana amortizacija, toda ta olajšava mnogo ne koristi, ker velja šele tedaj, če podjetje za anuitete porabi celotni znesek proste amortizacije. To pa podjetjem onemogoča, da bi iz amortizacijskih sredstev tekoče nadomeščala posamezna osnovna sredstva, kar je v večini primerov nujno potrebno. Zato so industrijska podjetja za prihodnje leto predlagala predvsem olajšavo gornjega predpisa.

Po predlogih za spremembo planskih instrumentov za leto 1959 bo tej zahtevi ugodeno. Osnutek za spremembo odloka o načinu plačevanja anuitet za investicijska posojila, o katerem bo razpravljala Zvezna ljudska skupščina, namreč določa, da bodo gospodarske organizacije prihodnje leto lahko uporabile sredstva blokirane amortizacije za odplačila anuitet že tedaj, če bodo izkoristila vsaj 50% vseh prostih amortizacijskih sredstev za anuitete. Tako bodo drugo polovico amortizacijskih sredstev lahko izkoristila za redno zamenjavo osnovnih sredstev. To pa bo pomnilo za marsikatero podjetje bistveno olajšavo zlasti tam, kjer je nujno potrebno del amortizacijskih sredstev porabiti za tekočo obnovo naprav.

Novi odbori SZDL na Goriškem

Nova Gorica, 16. nov. — Današnje volitve novih vodstev krajevnih organizacij SZDL ter delegatov za občinsko konferenco so vnovič prepričljivo manifestirale politično zavest članov te naše osrednje in najbolj množične organizacije. Večina ljudi je opravila svojo dolžnost zgodaj dopoldne ter so zaradi naglega poteka

glasovanja in visoke udeležbe v vsem okraju volitve zaključili že okoli 16. ure popoldne. Vabilu na volitve se je odzvalo tudi več tisoč ljudi, ki doslej predvsem zaradi slabosti posameznih organizacij formalno niso bili člani Socialistične zveze.

Najprej so volili v obmejnih vaseh na Kobariškem. V Livških Ravnah so volitve zaključili že ob 6. uri zjutraj, v Jevščku uro pozneje, kmalu nato pa so opravili volitve tudi v Robetišču, Stanovišču, Podbeli, Logjeh, Breginju, Sedlu, na Livku in v večini drugih vasi.

Marsikje so zaradi posebnih krajevnih razmer in potreb volilščica odprli že ob 5. uri zjutraj, da so lahko glasovali tisti, ki so odšli na delo ali po drugih opravkih. V Anhovem ob Soči je najprej volilo nekaj sto članov kolektiva tamonjske tovarne cementa in salonita, ki so potem odšli na delo.

Na današnjih volitvah so v goriškem okraju izbrali skupno okoli 2500 novih odbornikov krajevnih organizacij SZDL in okoli tisoč članov za občinske konference.

Podjetju »Luka i skladišta« na Reki je namreč banka odobrila na tri leta devizni kredit v višini 542.000 ameriških dolarjev (285 milijonov din) za nabavo opreme žitnega silosa in naprav za prekladanje žitnega tovara, vse s pogojem, da dinarske stroške investicije v celoti prevzmeta investitor in okrajni ljudski odbor Reka. Hkrati je bilo investitorju odobreno izkoriščanje skladov podjetja nad dovoljenim odstotkom v višini 350 milijonov din.

Med podjetji v Sloveniji je v tem obdobju prejela tovarna kovinske embalaže »Saturnus« v Ljubljani dodatni devizni kredit 3300 dolarjev in olajšavo za izkoriščanje sredstev amortizacijskega sklada nad dovoljenim odstotkom. Manjše devizno posojilo je dobila tudi Rafinerija dragih kovin v Ljubljani za povečanje proizvodnje srebrnega nitrata za izvoz, tovarni upognjenega pohišstva »Stol« v Kamniku pa je banka odobrila devizni kredit 43.000 zahodnonemških mark, 2900 angleških funtov in 19,4 milijona din, da si bo podjetje lahko nabavilo opremo za povečano proizvodnjo stolov iz upognjene lesa in pisalnih miz za izvoz. Mariborska livarna pa je prejela devizni kredit 20.000 dolarjev na dve leti za povečanje proizvodnje armatur in kobilnih odlikov za izvoz in hkrati olajšave glede uporabe amortizacijskega sklada v višini 46,9 milijona din za plačilo opreme in lastno udeležbo.

Med ostalimi krediti je še omeniti kredit 71.900 dolarjev na dve leti Mesli industriji »Sljeme«, Sestvete, da bo lahko povečalo proizvodnjo pločevinaste embalaže, ki je potrebna za izvoz mesnih konzerv. Sedmim lesno-industrijskim podjetjem v Bosni in Hercegovini pa je banka odobrila devizni kredit 102.600 dolarjev na dve leti za nabavo luščilnih strojev s pomožno opremo, ki naj omogočijo proizvodnjo luščnega furnirja za embalažo. Ta podjetja so hkrati dobila dinarski kredit 98 milijonov din in olajšave za izkoriščanje amortizacijskega sklada.

Novi devizni krediti Jugobanke

Banka je med drugim odobrila kredit za opremo velikega žitnega silosa na Reki

Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino je od junija do konca oktobra odobrila vrsto novih posojil za povečanje proizvodnje za izvoz oziroma za zmanjšanje uvoza. Največji v tem obdobju odobreni kredit se nanaša na gradnjo žitnega silosa na Reki.

Med ostalimi krediti je še omeniti kredit 71.900 dolarjev na dve leti Mesli industriji »Sljeme«, Sestvete, da bo lahko povečalo proizvodnjo pločevinaste embalaže, ki je potrebna za izvoz mesnih konzerv. Sedmim lesno-industrijskim podjetjem v Bosni in Hercegovini pa je banka odobrila devizni kredit 102.600 dolarjev na dve leti za nabavo luščilnih strojev s pomožno opremo, ki naj omogočijo proizvodnjo luščnega furnirja za embalažo. Ta podjetja so hkrati dobila dinarski kredit 98 milijonov din in olajšave za izkoriščanje amortizacijskega sklada.

Med ostalimi krediti je še omeniti kredit 71.900 dolarjev na dve leti Mesli industriji »Sljeme«, Sestvete, da bo lahko povečalo proizvodnjo pločevinaste embalaže, ki je potrebna za izvoz mesnih konzerv. Sedmim lesno-industrijskim podjetjem v Bosni in Hercegovini pa je banka odobrila devizni kredit 102.600 dolarjev na dve leti za nabavo luščilnih strojev s pomožno opremo, ki naj omogočijo proizvodnjo luščnega furnirja za embalažo. Ta podjetja so hkrati dobila dinarski kredit 98 milijonov din in olajšave za izkoriščanje amortizacijskega sklada.

Med ostalimi krediti je še omeniti kredit 71.900 dolarjev na dve leti Mesli industriji »Sljeme«, Sestvete, da bo lahko povečalo proizvodnjo pločevinaste embalaže, ki je potrebna za izvoz mesnih konzerv. Sedmim lesno-industrijskim podjetjem v Bosni in Hercegovini pa je banka odobrila devizni kredit 102.600 dolarjev na dve leti za nabavo luščilnih strojev s pomožno opremo, ki naj omogočijo proizvodnjo luščnega furnirja za embalažo. Ta podjetja so hkrati dobila dinarski kredit 98 milijonov din in olajšave za izkoriščanje amortizacijskega sklada.

Smrt na železniških tirih

Kresnice, 16. nov. — Danes zjutraj okrog 8. ure je prišlo na železniški progi med Kresnicami in Jevščku do smrtna nesreče. Motorni vlak, ki je peljal proti Ljubljani, je povzročil domačija Janeza Milinarija. Ponesrečen je bil na mestu mrtev. Vzrok nesreče še raziskujejo.

BOLEZENSKI DOPUSTI IN PROIZVODNJA SKUPNE AMBULANTE za manjše kolektive

V goriškem okraju sodijo, da bi z ustanavljanjem obratnih ambulanz, ki bi razpolagale tudi s prostori in posteljami za zdravljenje lažjih bolnikov, uspeli omejiti namišljena obolenja — Potrebna je sprememba nekaterih predpisov, ki zdaj posredno vplivajo na velike izdatke za zdravstveno zavarovanje

V mnogih naših podjetjih bolezenski dopusti in zdravstvena zakonodaja že s svojo vsebino ovirajo redno izpolnjevanje proizvodnih načrtov, povsod pa z to nastaja gospodarska škoda. V največji jugoslovanski tovarni pohištva v Novi Gorici na primer manjka zaradi boleznih vsak dan povprečno 55 do 60 delavcev, od skupaj okoli 700 članov kolektiva. Doslej so zaradi tega opravili približno 82 tisoč delovnih ur manj, kakor določa letošnji gospodarski načrt podjetja. Kolektiv je izdelal tisoč družinskih spalnic manj, kot je bilo v programu, finančni promet tovarne pa se je zmanjšal za 88 milijonov dinarjev.

KAKO OMEJITI NAMISLJENA BOLENIJA?

Se večji odstotek bolezenskih dopustov beleži kolektiv Podjetja za popravilo voz in strojev na severnem goriškem kolodvoru, v gradbenem podjetju »Gorica« pa v poletnih mesecih zaradi domnevnih nenadnih obolenj tudi do deset odstotkov delavcev ne pride na delo. Proizvodnja je zaradi tega zmerom negotova in zlasti tam, kjer delajo po tekočem traku, lahko vsaka najmanjša sprememba ali nenadejan izostanek z dela napravi občutno škodo.

Vsakršna pomoč stvarno obolenim se pozneje v proizvodnji nedvomno obrestuje. Naša socialna

in zdravstvena zakonodaja že s svojo vsebino prepričljivo manifestira težnjo družbe, da povsod, ki jim je zdravje ali gmotni obstoj v nevarnosti. Toda kako onemogočiti namišljena obolenja, ki so žal vsaj v goriškem okraju še zmeraj številnejša od stvarnih bolnikov? Pobud je precej.

Ustanavljanje obratnih ambulanz je obrodilo lepe sadove. V anhovski tovarni cementa in salonita so, odkar ima kolektiv svojega zdravnika in ambulanto, zelo zmanjšali število obolenj. Toda vzdrževanje lastnih ambulanz zmorejo samo večja podjetja. Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora v Novi Gorici so menili, naj bi manjši kolektivi osnovali skupne ambulante. Razpolagale naj bi s potrebnimi prostori, pripomočki in posteljami, da bi lahko laže bolni zavarovanci hitro okrevali pod nadzorstvom zdravnika ali bolničarke.

Zgolj administrativni ukrepi, kot so na primer dodatni prispevki za socialno zavarovanje v kolektivih, kjer število obolenj presega običajno raven, laična kontrola bolnikov in podobno, sami na sebi niso dovolj učinkoviti.

POTREBNA JE REVIZIJA PREDPISOV

Zmeraj bolj se kaže potreba po reviziji nekaterih predpisov s področja zdravstvenega in socialnega zavarovanja, ki zdaj posredno vplivajo na tolikšne izdatke za te službe. Z vidika prizadevanj za zmanjšanje bolovanj postaja čedalje bolj nevdružna težnja Zdravstvenih domov, lekarn in podobnih ustanov, da bi bilo njihovo poslovanje rentabilno, oziroma da bi s posredovanjem zdravih in pripomočkov ter opravljanjem zdravstvenih uslug ustvarjali celo dobiček.

Treba pa je seveda vnovič poudariti, da bodo vsa prizadevanja za znižanje števila bolezenskih dopustov ostala tudi posledje brezuspešna, če kolektivni ne bodo slednjič pogledali resnici v oči. Kdo mora kriti primanjkljaj Zavoda za socialno zavarovanje v Novi Gorici, ki se ponavlja iz leta v leto in znaša letos že okoli 60 milijonov dinarjev? Družba v celoti in velik del tudi krajevna skupnost, se pravi, vsak delavec in službenec v okraju. Izdatki za zdravstvene in socialne namene v okraju presegajo 2 milijardi dinarjev letno. S skupnimi prizadevanji in voljo bi jih gotovo lahko precej zmanjšali, to pa bi v marsikem vplivalo na hitrejšo zboljšanje življenjskih razmer delovnih ljudi. M. D.

Vsaki danji prizor v čakalnici

NOVE OBLIKE KOLONIALIZMA

Ob koncu minulega in v začetku našega stoletja je bila zaključena razdelitev sveta med velike države. Ko je Vladimir Iljič Lenin analiziral prehod kapitalizma v njegovo monopolistično fazo, je pisal v slovesnem delu »Imperializem kot najvišji stadij kapitalizma«, da je značilna poteza tega obdobja »dokončna razdelitev zemlje, dokončna ne v tem smislu, da ni bila možna ponovna razdelitev — nasprotno, ponovne razdelitve so možne in neogibne — marveč v tem smislu, da je kolonialna politika kapitalističnih dežel zaključila osvajanje nezasedenih dežel na našem planetu. Prvikrat je sedaj svet že razdeljen, tako da so v prihodnje možne samo ponovne razdelitve, to je prehod od enega »posestnika« na drugega, ne pa iz stanja brez gospodarja v stanje pod »gospodarjem«.

Ena izmed bistvenih značilnosti sodobnega sveta je razpadanje kolonialnega sistema. V Aziji je ta sistem že uničen, izuzemši Zahodni Iran, Goo in še nekatera področja, vtem ko Afriko vsak dan bolj zajemajo močni valovi protikolonialnih gibanj. Ogromna področja sveta, ki so bila še nedavno neposredno pod tujim, so se otresla tega gospodarja in stopila na svetovno torišče kot samostojne dežele, kot subjekti v mednarodnem življenju.

»Svet je doživel zadnja desetletja,« je rekel tovarš Tito predlaskim na Delavski univerziteti, »zlasti pa po drugi svetovni vojni, preobrazbe, ki sloni:

Prvič: na čedalje močnejši zavesti kolonialnih in polkolonialnih narodov, da imajo pravico upravljati si sami in razvijati svoje ustvarjalne sposobnosti in drugič: na tistem močnem dvigu proizvodnih sil, ki je kot enoten proces, čeprav neenakomeren in neskladen, zajel ves svet in ki neizprosno loml stare okvire in prinaša neogibno potrebo, da išče svet nove oblike in nova pota. Ena oblika, v kateri je prišel od izraza ta proces, je bilo izpodkopavanje celega skupa odnosov gospodarske in politične podjarmljenosti, ki je bistvo tistega, kar imenujemo kolonialni sistem v najširšem smislu.«

Razpadanje kolonialnega sistema in ustanovitev velikega števila samostojnih držav sta zmanjšala materialno in politično osnovo imperializma. Zmanjšala sta tudi področje delovanja imperializma. Ta proces je eno izmed bistvenih oblik globokega prenavljanja sodobnega sveta. Toda pri tem je treba zlasti poudariti, da moramo razpadanje kolonialnega sistema presojati kot proces, in sicer ne samo zaradi tega, ker so se kolonialne oblike vladanja v pretežnem delu Afrike še ohranile, marveč tudi zaradi tega, ker osvoboditev narodov in dežel izpod kolonialnega vladanja še ne pomeni, da je kolonializem docela uničen.

Osvoboditev izpod oblasti kolonialnih gospodarjev še ni ustvarila, da povzamemo Leninovo besedo, absolutnega »stanja brez gospodarja«. Tudi za sedanje spreminjene pogoje na svetu velja Leninova ugotovitev, da so »ponovne razdelitve možne«, oziroma da delujejo v tej smeri neke sile, ki imajo v sodobnem svetovnem dogajanju važno vlogo.

Težnje po razdelitvi, po gospodstvu, so narasle, ker slone na nadaljnji veliki koncentraciji kapitala in gospodarske moči ne samo v državnem, marveč tudi v mednarodnem merilu. Narasle pa so tudi in se zelo okrepile sile na svetu, ki nasprotujejo tem težnjam.

Stari kolonialni sistem se je dokončno preživel. To pa ne pomeni, da je tudi kolonializma konec. Tista velika področja sveta, ki so se rešila kolonialnega vladanja, še zmerom zadevajo na kolonializem. Ne gre samo za postopek starih kolonialnih sil in kolonialcev, da bi si kakorkoli spet pridobili izgubljene pozicije ali pa vsaj del teh pozicij. Kolonializem prihaja tudi od tistih gospodarsko močnejših sil, ki nasprotujejo klasičnemu kolonialnemu sistemu in ki se v svoji praktični politiki sklicujejo na svoj anticolonializem.

»Na razvalinah starega, klasičnega kolonializma,« ugotavlja program ZKS, »nastajajo nove oblike »neokolonializma«. Izkoriščajo gospodarsko zaostalost, revščino in težave posameznih dežel, zlasti tistih, ki so se šele otresle kolonialnega jarma in se zato bore z največjimi notranjimi težavami, da bi jim gospodarsko neodvisnost vsilili v novi obliki. Nastajajo nove oblike povezovalna dežel, ki prejemajo pomoč, v deželah, ki pomoč dajejo. Na tej podlagi se v novih oblikah izražajo hegemonija velikih kapitalističnih dežel na svetu. Boj za to premoč se prilagaja sodobnim

mednarodnim pogojem in se dostikrat skriva za geslom o humanizmu, o skrbi za nerazvita področja, o nesebični pomoči. Boj proti novim oblikam kolonialnega gospodarstva in hegemonizma je prav tako neogiben kakor boj proti staremu »klasičnemu« kolonializmu.«

Za klasični primer dveh oblik sedanjega problema kolonializma vzamemo trenja med Veliko Britanijo in Francijo na eni ter ZDA na drugi strani, ki so prišla do izraza med svesko krizo in v poznejših dogodkih na Srednjem vzhodu. Prva oblika kolonializma so težnje in poskusi kolonialnih sil, ki so se morale pod pritiskom anticolonialnih in osvobodilnih gibanj umakniti s prostornih področij sveta in ki si zdaj v novih pogojih, v novih oblikah in z novimi sredstvi prizadevajo, da bi si znova pridobile del izgubljenih pozicij. Druga oblika pa so težnje in poskusi gospodarsko najmočnejših sil sveta, da bi se dokopale do teh ogromnih področij sveta. Ta druga oblika se je izoblikovala tudi uradno v doktrini o potrebi po »zapolnitvi praznin«.

Tako imenovani anticolonializem ZDA oziroma njihovo stališče nasproti klasičnemu kolonializmu ima svojo podlago v gospodarski moči ZDA in v težnjah, ki rasejo iz takšne moči v okvirih naraslega državnega kapitalizma. Imperializem gospodarsko najmočnejše kapitalistične dežele ovirajo stare klasične oblike vladanja: 1. zaradi tega, ker je klasično kolonialno vladanje oporišče, s katerega stare kolonialne sile branijo ostanke svojih imperialističnih pozicij pred gospodarsko močnejšo državo, in 2. zaradi tega, ker se plašični kolonializem pojavlja kot ovira za vključitev kolonialnih ozemelj v enotno svetovno področje, na katerem se bitka za hegemonijo in gospodstvo blje skladno z gospodarsko in politično močjo.

Takšne težnje same po sebi vodijo k okrepitvi politične reakcije, k snovanju blokov in k političnemu gospodstvu.

Ogromna večina azijskih in arabskih dežel odločno nasprotuje vključitvi v vojaške zveze ter druge blokovske formacije in organizme med drugim zaradi tega, ker vidi v njih eno izmed sredstev in oblik neokolonializma. Narodi Azije in Bližnjega vzhoda, ki so se rešili starega kolonialnega gospodarstva, se bore tudi proti hegemoniji gospodarsko najmočnejših sil sodobnega sveta, proti sleherni novi obliki gospodarstva in proti vsakemu poskusu, da bi jim vsilili varuštvo. Proti politiki hegemonije postavljajo politiko enakopravnega sodelovanja med narodi.

Neokolonializem poglablja in ostri nasprotja v sodobnem svetu in njegove posledice je čutili vsak dan v mednarodnem življenju. Dejanska odprava kolonializma pa ne pomeni samo odprave starih oblik kolonialnega vladanja, marveč terja popolno suverenost in enakopravnost, v katerih se hegemonizem in gospodstvo izražata.

J. S.

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Bonn, novembra

Tistih nekaj organizacij, ki preživeli Nemcev židovskega porekla je imelo te dni skromne komemoracije, na katerih so počastile spomin milijonov žrtev nekdanjih protizidovskih pogromov v Nemčiji. Na ta dan pred 20 leti je po tedanjih uradnih podatkih dejansko izgubilo življenje prvih 36 ljudi »nearijskega porekla«. Odtlej pa do zloma nacizma so jih pobili na šest milijonov. Zdjaj je že nemogoče ugotoviti, kdaj in kje so bili vsi ti milijoni pobiti. O tistih prvih pa je to natanko znano.

To je bilo v noči na 10. november 1938. leta, za katero si je beževska duhovitost nekdanjih nasilnikov izmislila tudi nenačudno ime — »kristalna noč«. Noč, ko so razbijali okenska stekla v izložbah židovskih trgovin.

Po »navodilih« propagande

Tisto noč je Hitler s svojim štabom v Münchnu proslavil eno svojih obletnic — petnajstletnico svojega prvega, a neuspelega udara, s katerim se je že leta 1923 skušal polastiti oblasti. Na mestnem županstvu se je ob tej priložnosti zbrala vsa nacistična »stara garda«.

In vtem ko so na pol pijani gostje razgrajali in nazdravljali »führerju«, ki mu je tedaj že uspelo priključiti Avstrijo in zaostali Sude, je v dvoranu skoraj pridiral poseben kurir in se pognal naravnost k Hitlerju. Tisti, ki so bili najbližje, so lahko slišali novico: svetnik veleposlanstva v Parizu von Rat je podlegel poškodbam, ki jih je dobil ob atentatu nanj ne dolgo pred tem.

Kakor da je prav na to čakal, je Hitler, ko je potihoma spregovoril nekaj besed s svojim propagandnim ministrom Göbbelsov, vstal in se napotil v svoj münchenski urad, kjer sta ga že čakala šef Gestapa Himmler in šef policije državne varnosti policije Heidrich. In vtem ko so se hiteli posvetovati, je imel Göbbels na mestnem

Vprašanje kontrole

ovira sporazum o vojaških jedrskih poskusih

Član ameriške delegacije v Ženevi se nator Gore se ne strinja z ameriškim predlogi — »Observer« reducira ženevski zastoj na nemški spor

Washington, 16. nov. (AP). — Vlada je zavrnila sovjetski načrt pogodbe o opustitvi poskusov z jedrskim orožjem. V poročilu zunanega ministrstva o tem je rečeno, da bi ZSSR rada sklenila pogodbo o popolni opustitvi jedrskih poskusov, še preden bi bil dosežen sporazum o kontroli, potrebni za preverjanje na papirju sprejetih obveznosti. ZDA so zdaj pripravljene skleniti tak sporazum samo, če bi bile v njem podrobne določbe tudi o ustreznem kontrolnem sistemu.

To poročilo so objavili v Washingtonu nekaj ur po obvestilu ZSSR, da je konferenca v Ženevi predložila svoj osnutek sporazuma.

V tej zvezi je Demokratični senator Albert Gore zahteval, naj

ORGANIZIRANO PROUČEVANJE VESOLJSTVA

London, 16. nov. (Reuter). V Londonu se je zaključilo prvo zasedanje novega mednarodnega odbora za znanstveno proučevanje vesoljskega prostora v okviru Mednarodne znanstvene unije. Sodelovali so znanstveniki iz Velike Britanije, ZDA, SZ, Kanade, Avstralije, Francije, Nizozemske, Japonske in Svce. Sprejeti so statut in ustanovno listino organizacije ter izvolili izvršni odbor, v katerem so Nizozemska, SZ, ZDA, Velika Britanija in Francija.

Najvažnejša naloga organizacije bo najti najboljše načine za izmenjavo znanstvenih podatkov o vesoljskem prostoru, ki bi jih posredovali sateliti in druga sredstva.

IZJALOVLJEN PREVRAČ

Caracas, 16. nov. (AP). Uradno poročajo, da je vlada včeraj preprečila državni udar, ki so ga pripravljali pripadniki obojevojenih sil. Po nekaterih vesteh je bilo aretiranih več oficirjev, o katerih sodijo, da so pripravljali za- roto proti sedanjemu režimu.

VLAK ZADEL NA MINO

Alžir, 16. nov. (AFP). Blizu Medeje na jugu Alžirije je tovarni vlak, ki je vozil na progi Bida-Djela, zavozil na mino. Vlak z lokomotivo in 13 vagoni se je prevrnil. Kakor trdijo, žrtvi ni bilo. Pomet za progi je bil ustavljen za 21 ur.

Mariceova »pregraja«, ki teče vzdolž alžirsko-tuniške meje od Bona 400 km daleč na jug v Saharo

ZDA revidirajo svoje gledišče o opustitvi jedrskih poskusov. Gore, ki je član ameriške delegacije na ženevski konferenci, se je sinoči vrnil v ZDA in bo jutri poročal predsedniku Eisenhowerju o dosedanjih razgovorih v Ženevi, govoril pa bo tudi z Dulle- som in drugimi ameriški politiki. V razgovoru z novinarji je dejal, da je konferenca v Ženevi običala na mrtvi točki, a da bi bil popoln neuspeh konference nevaren, ker bi povzročil poslabšanje mednarodnih stikov naploh. Ameriška delegacija je pred tremi dnevi predlagala, naj bi se države, ki imajo atomsko orožje, zavezale, da bodo poskuse z njim opustile in pripravile vse potrebno za ureditev kontrolnega sistema.

Gore je dalje rekel, da se ne strinja s tem predlogom in da dvomi, da bi ameriška delegacija v Ženevi z njim prodrla. Zlasti je izrazil dvome, da bi kakršnakoli inšpekcija in kontrolni si-

stem obrodil sadove, če ne bi zajel tudi širšega kitajskega področja.

Gore pa je tudi rekel, da so sovjetske zamisli o inšpekciji in kontroli nejasne.

Londonski »Observer« pa piše, da argumenti, ki jih navajajo zdaj v Ženevi v zvezi z javljomi prizadevanji za opustitev vojaških jedrskih poskusov, utrujejo prepričanje, da ni moč napredovati na poti k razorožitvi, če hkrati ne bodo urejeni tudi politični problemi Evrope. Časnik v tej zvezi opozarja na naj-novejši razvoj položaja v zvezi z Berlinom. Po mnenju »Observerja« imajo zahodne sile »vsvo pravico ostati v Berlinu, dokler Nemčija ne bo sporazumno združena. Docela napačno pa bi bilo, pravi list, »če bi pred grožnjami popustili. Berlin naj bi bila cena, ki jo bo treba plačati, ker nemški problem doslej še ni bil rešen. Berlin je eden izmed zadnjih opominov«.

IZ PARIŠKE KRONIKE

DVE MORICEOVI ČRTI

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Pariz, 16. nov. — André Morice, radikal, obrambni minister v Bourges-Maunouryjevi vladi, se je proslavil z pregrajo, ki so jo zgradili vzdolž tunizijsko-alžirске meje. Zgrajena je iz boedežice, po kateri kroži električni tok visoke napetosti. Kakor so trdili nekateri časniki, je bila učinkovito orožje proti alžirskim borcem.

»Pregraja smrti«, »Zica, ki ubija«, »Preplah med felahi, ki ne poslušajo več svojih poveljnikov«, vse to je bilo še dolgo časa čitati v časnikih, dokler se ni pokazalo, da tudi moč tega »orožja« kakor

vsakega drugega slabi in da jo celo izgubi tedaj, kadar se mu zna nasprotnik postaviti po robu ali izogniti. Toda dandanes imajo Moricevo črto za uspešno kontrolno sredstvo ob tunizijsko-alžirski meji.

Skoraj pozabljen po vojni, ko je osvoboditev odpihnila s političnega prizorišča več Petainovih in Lavalovih sodelavcev (a še vedno ne dovolj), je postal Morice zaradi »pregraje smrti« eden najbolj znanih politikov Četrte republike in perjanica alžirskih ultrakolonialcev. Toda nekdo se je spomnil, da se je pri graditvi pregraje okoristil s svojimi izkušnjami iz preteklosti, da je »Moriceva črta« v Alžiriji samo žična varianta neke druge Moriceve črte, zgrajene iz armiranega betona in jekla, atlantske črte za nemško Wehrmacht.

Obdolžitev je prišla iz Mendès-Francove okolice, razširili pa so jo nekateri časniki, med njimi neodvisni »Mondes«, Bourdjev »France Observateur« in »Humanité«. Trdili so, da je bil André Morice med vojno predsednik upravnega odbora gradbenega koncerna, ki je delal za organizacijo »Todt« in med drugim gradil nekatere dele atlantske črte, ki je bila Wehrmachtu za obrambo pred zavezniško invazijo. Obdolžitev je bila zelo stvarna in podprta s tehtnimi dokazi.

V vrsto preverjenih in prepričljivih dokazov o Moricovem sodelovanju s sovražniki med vojno se je prikradla tudi trditve, ki ni bila resnična. Morice je tožil »Humanité«, »France Observateur« in »Express« zaradi klevete. Ne za-

klavirje čez ograjo in z očitim zadovoljstvom opazovali vsakega od njih, kako se je spodaj v pritličju, šest nadstropij niže, razletel na drobne kosce.

To je bila torej »kristalna noč«, noč razbijanja izložb in prvih protizidovskih pogromov.

Licemerski »ukrepi«

Ta dogodek pred dvajset leti je vznemiril in vznejevoljil javnost tudi v Nemčiji sami. Toda Hitler je dokazal, da dobro pozna psihologijo povprečnega meščana, največje sebičnosti, ki mu ni mnogo mar dogodkov okoli sebe. Zlasti če mu te dogodke prikažejo kot ne prehude groditve in če so pri tem zaviti še v obliko zakonitosti, javnega reda in državne avtoritete.

Tudi tedanje uradno prikazovanje dogodkov v »kristalni noči« je imelo namen, pomiriti vest takšnih ljudi. Že nekaj dni pozneje so z najvišjih mest pojasnili, da se je »ljudstvo spontano maščevalo«, da pa se je potem takoj vmešala državna oblast in poskrbela za splošni red in mir. Vrhovno nacistično strankarsko sodišče je celo poklicalo na odgovor nekatere nižje funkcije in jim odmerilo navidezne kazni.

Pri mnogih meščanih je tako celo zrasel ugled hitlerjevskih oblasti.

Po vseh proceduralnih pravilih in sistemih civilizirane države pa so kmalu uveljavili tudi ukrepe zoper Žide. Zaradi »izzivanja in povzročanja neredov« so aretirali prvih 30.000 Židov. Vsi ostali so morali plačati državi kolektivno globo v znesku ene milijarde mark. Židovske zavarovalne družbe pa so morale prav tako izpolniti svoje civilno-pravne obveznosti do zavarovancev, ki so kot Židje utrpeli škodo v »kristalni noči«, le da so morali tudi ta denar izročiti državi.

Mnogi brezbržni meščani, ki si dogodkov niso gnali preveč k srcu, so si celo zadovoljivo oddahali: »Saj ni bila taka »Wertheim« so banditi zvrčali končertne

»KRISTALNA NOČ«

v nacistični Nemčiji pred 20 leti

županstvu enega svojih najbolj žolčnih protizidovskih govorov. Akcija »kristalna noč« se je pripravljala.

Tedaj hitlerjevskemu režimu še ni bilo vseeno, kaj si misli o njem svetovna javnost. Zahodne države so bile še pripravljene popuščati in tega ni kazalo zavreči z nobenimi »pretiranimi« pogromi, zlasti pa ne pokazati, da so organizirani od zgoraj.

Tako je storil tudi Göbbels v svojem govoru. Obdolžil je »židovsko podzemlje«, da je atentat njegovo delo, in dejal, da je novica o tem izzvala v nekaterih nemških mestih »spontane akcije prebivalstva« in da je »moč pričakovati takšne akcije tudi drugod«. Toda videti je bilo, da ga pijani funkcionarji stranke niso posebno dobro razumeli. Vsi so začeli vpiti in groziti, da bodo že »pokazali židovskim svinjam«, niso pa bili več zmorni, da bi Göbbelsa razumeli tako, kakor je hotel, da je namreč treba začet pogrome, a je brez uradne direktive. In so popivali dalje.

Vso stvar je bilo treba tedaj vendarle opraviti na podlagi izrecnega navodila. Sleherni od navzočih funkcionarjev je dobil nalogo, da telefonira svojim podrejenim organizacijam, naj ravnajo v smislu Göbbelsovega govora. Himmler pa je ob njih ponovno svojim organom ukazal: »Vse policijske postaje naj se ravnajo po navodilih uslužbencev propagandnega ministrstva«.

Priče pripovedujejo

Pri roki imamo izreke iz tedanjega časnika »Münchner Neueste Nachrichten« z dne 11. novembra 1938. Pod naslovom »Revolta zaradi židovskega zločina« je

časnik objavil naslednje poročilo o »spontani akciji« v Berlinu:

Kakor v drugih nemških mestih je prišlo razjarjenost ljudstva zaradi strahopetnega umora svetnika veleposlanstva v Parizu von Rata v obliki spontanih zborovanj in akcij proti Židom do izraza tudi v našem glavnem mestu. Ljudstvo je začelo maščevalne akcije proti židovskim podjetjem.

In dalje:

Gasilci so se morali v glavnem omejiti na to, da bi preprečili, da se ogenj ne bi razširil na bližnja poslopja. Zgodaj zjutraj so pospravili z ulic kupe steklenega drobirja. Ves dan je bilo prebivalstvo, skupaj s tujimi gosti, na nogah in je opazovalo »maščevalne akcije«.

Tudi razni drugi nemški listi so tedaj podrobno opisovali te »maščevalne akcije«, ki so se potem dejansko nadaljevale z različnimi protizidovskimi odloki, kakor so bili prepoved zahajanja v gostilne, v gledališča in v ostale javne lokale, prepoved poslovanja židovskih trgovin, uradov, zavarovalnic in pdb.

Ena izmed prič, tedanji ameriški konzularni uradnik v Berlinu Charles Teyer opisuje te dogodke takole:

Z grozo smo opazovali, kako so banditi vrgli nekega dečka z okna v drugem nadstropju na ulico med množico. Malček si je zlomil obe nogi. Na rokah in kolienih se je skušal splaziti skozi gozd črnih čevljev, ki so suvali vanj, vse dokler se moj prijatelj ni pognal med množico in ga rešil. Kakor bi trenil, je zagorelo kakih deset sinagog. V največji berlinski blagovnici reči-

radi »klevete«, da je sodeloval s sovražnikom, marveč zaradi nekaterih postranskih, toda neresničnih podatkov, ki so »metali senco na njegovo ime«. Sodišče je upoštevalo njegovo pritožbo, preiskalo in presodilo stvar, ki je bila predmet obravnave, ne da bi se spuščalo, kar je obramba zaman skušala doseči, v bistvo: ali je bil Morice okupatorjev sodelavec ali ne. Tako so bili trije pariški časniki obsojeni zaradi »neresničnih podatkov, ki mečejo senco« na ime Andréja Moricea.

Morice je dosegel, kar je hotel: da bi se tik pred volilno kampanjo pred volivci opral obdolžitve, da je bil okupatorjev sodelavec. Kajti široko občinstvo, kot se pogosto dogaja, površno bere časopise. Obsojeni »France Observateur«, »Express« in »Humanité« so si torej vse, kar so pisali o Moriceu, izmislili.

»Express« pa ni dovolil, da bi imel Morice zadnjo besedo. Bivšega ministra je pred tednom dni pozval, naj ovrže njegove glavne trditve, ter je predlagal ustanovitev sodišča časti, ki bi na podlagi gradiva, katerega bi list predložil, ter Moricovih nasprotnih dokazov razsodilo v sporu. »Express« je ponovil svojo ponudbo, toda Morice molči in čaka, da bi njegovi nasprotniki spet napravili kakšno napako in da bi jih lahko spet tožil.

Casniki še vedno pišejo o »pregraji smrti«, vendar so zdaj previdni in je ne imenujejo Moricevo črto. Kajti lahko bi kdo zlobno vprašal: Katera Moriceova črta? Mar tista, ki je ubijala zavezniške vojaške, med katerimi so bili tudi Francozi.

B. P.

KJE SO TABLETE ZA PREPREČEVANJE ZOBNE GNILOBE

ŠOLE BREZ TABLET

v tovarni pa velike zaloge

- Velika organizacijska pomanjkljivost
- pri pomembni preventivni zdravstveni akciji

Lani jeseni smo v našem listu opozorili na zelo pomemben znanstveni uspeh tujih in naših domačih strokovnjakov: na uporabo kalcijevega fluorida za preprečevanje zobne gnilobe. Po dolgoletnih raziskavah je bilo moč ugotoviti prednosti fluorida kot izredno uspešnega preventivnega sredstva na področju zobozdravstva. Našim stomatologom je uspelo, da so pripravili ceneno in preprosto recepturo za izdelavo fluorovih tablet.

PREVENTIVNA AKCIJA JE IZREDNO LEPO USPEVALA

Z naglico, ki ji malokdaj najdemo primere, je šlo v praksi vse tako, kot smo zapisali v časopisu: postopek iz epruvet v laboratorijih so prenesli v tovarno «Lek», tu so izdelali na milijone tablet. Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije pa je poskrbelo za propagando in razdeljevanje tablet po večini naših šol.

KDAJ JE FLUOR NAJBOLJ UČINKOVIT?

Učinek tablet je največji, če jih jemljejo ljudje stalno po tri tablete dnevno, s čimer jačajo zobno sklenino in stalno omejujejo in preprečujejo zobno gnilobo. Če v prvem trenutku ni moč doseči idealnega cilja, da bi fluor jemala sleherni doboča mati in otroci že v predšolski dobi, je kljub temu storjenega veliko, če dobivajo tablete redno vsaj šoloobvezni otroci, pri katerih je porast zobne gnilobe že velik problem.

NAJVAŽNEJŠE JE — JEMATI FLUOR STALNO

To zlato pravilo so učitelji in zdravstveni delavci vcepili v glave otrok in staršev in lanskoletna akcija je lepo uspevala — tablete so dobivali otroci v šoli, domov so jih prinesli za nedelje in semestralne počitnice. Marsikomu je bila prihranjena zobna bolečina in pot k zobozdravniku. Kaj pa letos?

NA VSA TELEFONSKA VPRAŠANJA NEGATIVEN ODGOVOR

Kmalu po začetku letošnjega šolskega leta smo zavrteli telefonske številke. Poklicali smo števil-

Z rednim umivanjem zob in uživanjem tablet bo za čim dlje odločila pot k zobozdravniku

ne ljubljanske šole in vse enako vprašali: »Ali ste letos na šoli prejeli fluor tablete?« Odgovor je bil v vseh primerih negativen: »Ne, letos ni nihče pokrenil te akcije!«

KJE SE JE USTAVILO?

Znanstvene raziskave niso nikdar same sebi namen. Se najmanj na področju zdravstva, kjer vsepovsod težimo za preprečevanjem obolenj, da si tako prihranimo kasnejše zdravljenje. Pri čuvanju zobovja, kjer obolenja tolikim povzročajo bolečine in jih silijo k izgubljanju časa v prepoinih čakalnicah, je preventiva še posebej dobrodošla. Zakaj se je torej ta pomembna akcija ustavila?

Je kriva tovarna? Ni surovin? Je prosвета odpovedala sodelovanje? Ali ni zanimanja med ljudmi? Ne, nobena objektivna okolščina ni po sredi.

50 MILIJONOV TABLET NA ZALOGI

V tovarni «Lek» je proizvodnja tablet tekla vse poletje normalno. Res so imeli nekaj težav pri proizvodnem procesu, ker surovine hitro kvarijo aparature. Toda, verjeli ali ne, na Stomatološki kliniki so nam povedali, da ima «Lek» velike zaloge fluorovih tablet, vsaj 50 milijonov. Kako torej, da jih niso prejeli ne ljubljanske ne druge šole v Sloveniji?

VZROK JE ZGOLJ V ORGANIZACIJSKI POMANJKLJIVOSTI

Res, to pot je akcija odpovedala tam, kjer je to najmanj opravičljivo: pri organizaciji razpodelitve tablet. Lani je to nalogo prevzelo Zobozdravniško društvo. Vedeli so, da je treba tabletam s propagando ureti pot in z dobro organizacijo doseči čim večjo potrošnjo. Pri preventivnih sredstvih je namreč nekoliko

drugače kot pri zdravilih, ki jih predpiše zdravnik. Ljudi je treba šole prepričati, naj se čuvajo takrat, ko pot k zdravniku še ni nujna. Ker je bila cena domala slehernemu dostopna, saj so otroci dajali le po 30 din mesečno, je uspelo razposlati od lanskega oktobra do letošnjega maja 26 milijonov tablet. Dobivale so jih vse šole, razen v celjskem okraju, kjer so o akciji sicer precej govorili, iz nerazumljivih razlogov pa le malo storili.

Kasneje so se zobozdravstveni delavci dogovorili, naj bi tudi razpodelitve fluorovih tablet šlo po redni poti, tako da bi skrb prevzela tovarna «Lek», enako kot za druge farmacevtske pripravke. Kot smo videli, pa se je letos vse ustavilo. Razen v Zasavskem bazenu, kjer izredno dobro dela podružnica zobozdravniškega društva, v tesnem sodelovanju z okrajnim zdravstvenim forumom, niso otroci nikjer dobili fluorovih tablet. Nekatere šole so spraevala, kako bo letos, druge so čakale.

PREKINJENA AKCIJA BI ZASLUŽILA OSTRO KRITIKO

Ta zastoj v razdeljevanju fluorovih tablet zasluži vso kritiko in še zlasti čudno je, da ni niti ljubljanska šolska poliklinika ničesar storila, da bi začeli razdeljevati tablete vsaj z začetkom šolskega leta. Ostro grajo le delno omiljuje to, kar smo zvedeli zadnji teden.

TABLETE PONOVRNO RAZPOSILJAJO

Zvedeli smo namreč, da tablete ne bodo več brezkoristno ležale v skladišču. Ponočno je organizacijo razdeljevanja prevzelo Zobozdravniško društvo Slovenije, ki je že obvestilo zdravstvene organe in šole, naj naročijo količine, kakršne so jim potrebne. Čeprav se nekoliko čudno sliši, da prevzema tako nalogo strokovna organizacija, bo vendarle bolje, kot pa da za razdeljevanje tablet ne bi nihče poskrbel. Zlasti še, ker bodo tablete celo cenejše, kot so sedaj v prodaji v lekarnah. Tisoč tablet stane v lekarni 400 dinarjev, naročeno prek Zobozdravniškega društva pa 350 dinarjev.

Upajmo, da akcija sedaj ne bo več le časna, temveč da bodo uspeli dodeliti tablete vsem šolam v takih količinah, da jih bodo imeli otroci tudi prek počitnic in da bo drugo leto tekle razdeljevanje tablet brez zastojev. M. N.

Resnična podoba mladega »princa«

Zmikav in delomrznež, ki se je izdajal za potomca ljubljanskih grofov, zdaj čaka za rešetkami na kazen zaradi več kaznivih dejanj

V sredo, 15. oktobra letos, okrog treh popoldne je pozornost čuvarke stolpa na ljubljanskem gradu vzbudil postaven mladenič bujnih las, v hlačah iz žameta in črnem puloverju, s precej ponošenimi čevlji na nogah. Očitno v zadregi se je potem, ko se je že dlje časa smukal okrog grajske kapelice, napotil k čuvarici in poprosil, naj mu odpre kapelico. Kmalu zatem je vstopil skozi vrata in s pogledom preletel slikarje v kapelici. Njegove oči so se razprle, ko se je zazri proti koru. »Se je tu,« je zastopel.

Čuvarka je postala nezaupljiva. »Kaj je se tu?« je vprašala. »Naš grb s podobo ovna,« je odvrnil mladi obiskovalec gradu.

Stopila sta spet ven na prosto. Mladeniču se je razvezal jezik. Njegovo zgodbo je slišal tudi naš reporter, ki se je prav tedaj mudil na gradu. Preveč neverjetna je, da bi mogla biti resnična. Pripoved, ki že po prvih besedah razkrije človeka z neverjetno domišljijo. Vendar naj jo vseeno povemo.

»MODRA KRI POLJE V MOJIH ZILAH...«

»Samo svoje starše bi rad našel,« je začel mladenič. »Ne vem, kdo in od kod sem. Moj sedanjí priimek in ime — Mitja D. — mi je dala neka Slovenka, ki me je pred dvajsetimi leti našla na nekem zgornjeavstrijskem gradu. Imena se ne spominjam. Takrat sem moral biti star pet all

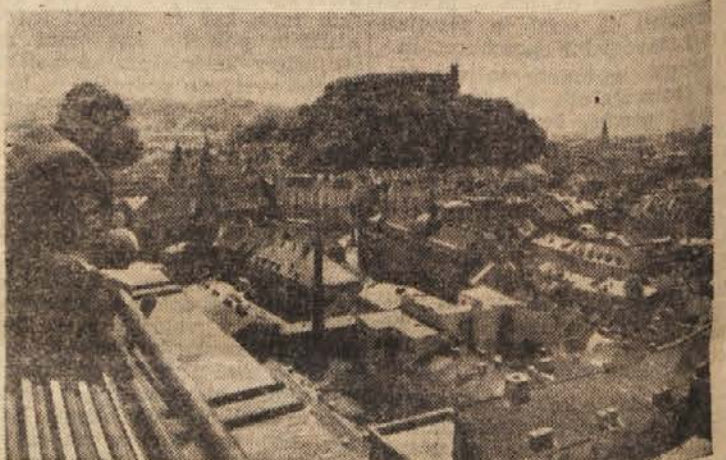
mojo skrivnost. Takrat sem tudi zvedel vse to, kar zdaj pripovedujem.

Iz knjige, ki mi jo je izročila moja krušna mati, sem razbral, da sem direktni potomec ljubljanskih grofov ali vsaj sorodnik v stranski veji. Zakaj so me starši izpostavili na gradu, ne vem. Vendar bi jih vseeno rad našel. V knjigi je tudi zapisano, naj pojdem v Ljubljano in v grajski kapelici poiščem grb s podobo ovna. Sem namreč zahodnonemški državlján in živim na Dunsju. »Ce bo grb še v kapelici,« piše v knjigi, »pojdí na Frankopansko 9 in koplji v kleti.

Lani poleti sem v banki dvignil svoj denar. Petnajst milijonov dolarjev (!!!) so mi dali. Prej, ko še nisem bil bogat, me je avtomobilizem zelo mikal. Izučil sem se za avtomehánika. S svojim denarjem sem si kupil dve Mercedes 300 (»srebrna strela«) in prišel starše iskat. Ves denar bi dal, samo da bi jih našel... Kot zahodnonemški državlján in bogataš imam vse svoje dokumente shranjene na poljičji, ali kakor vi pravite, na Tajnistvu za notranje zadeve,« je zaključil svojo fantastično, presenetljivo zgodbo Mitja D., novopečeni princ ljubljanskega gradu.

ZMENEK V »UNIONU«

Mladi »plemič« se je takrat že dogovoril z našim reporterjem za

Pogled z nebotičnika na Ljubljanski grad

šest mesecev. Najditeljica, moja krušna mati, je v zibki našla še majhno skrinjico. Odprla jo je in na našla neko knjigo ter listek z navodili. Šla naj bi v nek bližnji kraj, na določenem mestu izkopala zaboj z zlatimi palicami in dragulji, kar vse naj bi vložila v švicarski državni banki. Moja rednica je bila poštena. Najdeni zaklad je vložila v banko in sebi pridržala zgolj za stroške. Lani, ko sem dopolnil dvajset let, mi je razkrila

zmenek ob sedmih zvečer v kavarni »Union«. Takrat naj bi Mitja pokazal svojo knjigo in povedal se kaj več podrobnosti. »Pošite me v sobi št. 91,« je dejal ob slovesu.

Zvečer Mitje ni bilo v hotelu. V sobi z »njegov« številko je prenočeval nek drug zahodnonemški državlján.

KONEC PRAVLJICE

Naslednjega dne so nam na TNZ Ljubljane povedali, da nimajo shranjenih nikakršnih dokumentov, ki bi se glasili na ime Mitje D. Pač pa porvedujejo za nekim 20-letnim Danilom z Ježice pri Ljubljani, ki ima na vesti več kaznivih dejanj. Osební opis je potrdil, da sta Danilo in Mitja D. istovetna. Nezaupanje čuvarke s stolpa na gradu in našega reporterja je bilo potrjeno. Ključič se je brž začel razpletati.

Pravilčno čudovita Danilova zgodba se je sesula v prah in pepel. Naši kriminalistični organi so zlikovca s preveč bujno domišljijo in preveč dolgimi prsti že v naslednjih dneh spravili za zapah, kjer zdaj čaka na pravično kazen. Nemara je že pozabil na čas, ki ga je prebil v vzgojno-poboljševalnem domu, kjer se je učil za klesarja. Čeprav se zdaj izdaja za avtomehánika. Ali morda na tri mesece zapora v letu 1957, ko je zagrešil tatvino, in 6 mesecev zapora pogojno za dobo 4 let, v istem letu za podobno »junaštvo«.

Malo verjetno je, da bi mu njegovo izrazito fantastično duh puščal še toliko prostega časa, da bi zdaj v miru premislil in se pokesal vsaj zadnjih dveh kaznivih dejanj. Tridesetega septembra letos je namreč vdril v stanovanje svojih staršev, ki stanujejo v Ljubljani na Ježici, in si izposodil bratovih oblačil v vrednosti okrog 35 tisočakov. Nekaj dni zatem je v »Daj-damu« aretal 22-letno Anico, ki stanuje v Frankopanski ulici v Ljubljani (zgodovinske listine v tej ulici, op. mG.). Nagovoril jo je, da sta šla skupaj po kostanj na Rožnik. Anica je bila dovolj labkoverná, da mu je verjela. Za zaupanje se ji je njen »kavaler« zahvalil s tem, da si je med iskanjem prisvojil njeno ročno uro ter denarnico s tremi tisočaki.

Danilovim osebnim podatkomí poklicen delomrznež, prevaranj, tatnema, ne bo moč kaj dosti več pripisati. Morda preostane zgolj to, da pomilujemo ubogega fanta »brez staršev«, ki jim že od mladih let svojo ljubezen dokazuje s tem, da pred njegovimi prsti niso varni niti najožji sorodniki. mG.

F. Vrečar

Naša srečanja

Včasih imam solze v očeh

Nova Poliklinika je velika zdravstvena ustanova, v kateri je zaposleno blizu štiri sto ljudi. V njenem ortopedskem oddelku je medicinska sestra sekretarja šestletna tovarišica Zorka Jurčec. Rojena je bila na Katarini pri Trbovljah v družini skoraj samih učiteljev in učiteljic. Že ko je imela šest let, se je družina preselila v bližino Novega mesta, v katerega gimnazijo je Zorka hodila štiri leta po vojni, potem pa se vpisala v takratno triletno Srednjo šolo za medicinske sestre v Ljubljani. No, potem si je priborila prve grizljave kruha, ki si jih je sama zaslužila: kar z dekretom, ki je bil takrat še v navadi, so jo poslali za pet mesecev v novomeško bolnišnico. Preden je prišla na Polikliniko, je bila dve leti v Vojni bolnišnici v Ljubljani, in sicer v kirurškem oddelku. Ima 14.200 dinarjev mesečne plače. Najin pogovor se je takole razvijal v eni izmed sob Poliklinike.

BELI PLAŠCI

— Ste morebiti imeli kakšen globlji vzrok kot napotilo za vaš poklic? — Kakšnih globljih nagnjenj nisem imela, želela sem pač čimprej priti do poklica. Že od nekdaj so mi vzbujali domišljijo beli, po zdravilih vonjajoči plašči, in ko je bila moja mati med minulo vojno hudo bolna ter sem ji pomagala, kolikor sem mogla s svojimi še nemočnimi rokami in otroško ljubeznijo, se mi je zazdelo, da bi morebiti lahko po-

stala uslužbenka v kakšni bolnišnici. — Za pisarno ali šolo nisem nikdar čutila veselja, zmerom sem si želela imeti, čimveč opravka z ljudmi, ki jim lahko pomagam takrat, ko so v nesreči in tegobi. Da ne pozabim: med vojno je bila v naši vasi partizanska bolnišnica. Vsa dogajanja v njej so me silno zanimala.

— Ste imeli kakšne pomisleke ali celo občutili bojazen, preden ste se živeli v svoji posol? — Da, sprva sem občutila bojazen, da ne bom kos delu. Težave so bile tudi v prvem letniku šole za medicinske sestre, ko sem bila zasuta z gradivom za študij in že sem mislila, da bo presegel moje moči. Najhuje pa mi je bilo živeti se v novo okolje, saj je precejšnja razlika med življenjem v mestu in na deželi.

— Koliko ur na dan ste po navadi v službi? — Deset do enajst ur zaradi pomanjkanja zdravstvenega osebja. Prej, v Vojni bolnišnici, sem bila zvečne kar ves dan. Nadurno delo imam plačano. — Kako se — razen, seve, zdravniških pomagali — po vaših dosedanjih izkušnjah najlaže približate bolniku? — Imamo samo ambulantne preglede, torej daljše bivanje bolnikov pri nas ne pride v poštev. Vsak pogovor je potemtakem odvisen od časa, ki ga imam, vtem ko na primer nađavam komu mavec ali mu svetujem, če želi. Bolniku se najlaže približam s toplo, prijazno besedo. Naj mi

nihče ne zameti, toda laže mi je delati s starejšimi ljudmi, ki so, po moje, bolj potrebni nege in tolažila.

— Je morebiti zunanja podoba človeka v vaši službi pomembna? — Ne bi dejala, da lep obraz kaj pomaga. Poglavitna je notri, ki jo nekdo zrača tako v besedi kakor na obličju. — S kakšnim odnosom do ljudi, ki zvečne nestrpno čakajo pred ordinacijami, bi bilo moč vsaj delno oriliti težave, ki so

v zvezi z velikim navalom na zdravnike?

— Za zdaj »delamo« s številkami, to je, vsak bolnik dobi svojo številko, s katero se potem uvrsti v »kačo« pred ordinacijo. Seve, številke povzročajo slab občutek in so le časovna rešitev. V bližnji prihodnosti bodo bolnike klicali na določen dan in uro, ko naj prihajajo k zdravnikom. Ljudje se včasih upravičeno in neupravičeno pritožujejo zaradi našega ravnanja. Mislim, da tu velja zblížujoc, iskren odnos posameznega našega uslužbenca do vsakogar, ki se zateče k nam po pomoč.

ZMEROM MNOGO VPRAŠANJ

— Ali vas bolniki često vprašujejo še po tem, ko so že zvedeli za zdravnikovo ugotovitev, kaj vi menite o njihovem zdravljenju? — Da, takih vprašanj je mnogo. Včasih le bežno slišijo zdravnikovo mnenje, potem pa steče pogovor v čakalnici ali na hodniku. Nekateri so samo radovedni, drugi so spet zaskrbljeni, najhujši pa je zdaj strah pred morebitnimi rakavimi obolenji. O svojih boleznih me vprašujejo ljudje vseh poklicev. — V čem naj bi bila značilnost vaših uspehov pri delu? Ali v požrtvovalnosti ali v nesebičnosti ali v sočustvovanju ali v čem drugem? — Kot avtomat ne morem delati. Biti je treba usmiljen, če lahko ta pridevnik kaj pove o človekovem čustvovanju. — Kakšna zahvala bolnika, ki odhaja iz vaše ustanove domov, vas najbolj razveseli?

— Če občutim, da je prisrčna in iskrena. Dogodi se, da imam včasih solze v očeh.

NAJRAJŠI Z LJUDMI, KI NIMAJO ZVEZE Z MEDICINO

— Imate mnogo želja, ki jih je moč uresničiti? — Prva želja je stanovanje, ki ga nimam. Spričo naklonjenosti svojih predstojnikov začasno spim kar v ustanovi, čeprav to pravzaprav ni dovoljeno. Rada bi potovala po domovini, zlasti v Bosno in Makedonijo, pa tudi v tujino, da bi se seznanjala z ljudmi in se naučila tujih jezikov, čeprav za tako učenje nisem kdo ve kaj bistra. Glede potovanja v tujino naj pripomnim, da sem v hudi opreki s tistimi, ki se na tujem ponizujejo, da bi si kaj pridobili. Ena izmed želja je tudi vsaj moped, če ne vespa. In čimveč bi rad hodila v gore. — Katere knjige, ki ste jih brali, in kateri filmi so vam bili doslej najbolj všeč? — Shawovi »Mladi levi«, vse knjige Pearl Buckove, Neržjeva »Sirota Stina«, Dreiserjeva »Ameriška tragedija« in dobra partizanska literatura. Od filmov so mi najbolj ostali v spominu »Trenutki odločitve«, »Na svoji zemlji«, »Dolina miru«, »Vsi smo morilci«, »Krvava pot«, »Kruho morje« in »Salemske čarovnice«. Rada gledam tudi risanke iz življenja živali in poslušam Ježka. — S kakšnimi ljudmi ste najraje v družbi, kadar ste prosti? — S pravimi planinci in ljudmi, ki nimajo zveze z medicino.

ZASEDANJE
CELJSKE
TURISTIČNE
ZVEZE

Rekorden
obisk

ROGAŠKE SLATINE

Pred dnevi je upravni odbor Celjske turistične zveze na razširjeni seji ocenjeval uspehe ter nekatere pomanjkljivosti v letošnji turistični sezoni. Predvsem so ugotovili, da je bila v celjskem okraju letos turistična sezona najboljša, kar jih je doslej bilo. Splošnega uspeha ni moč pripisati celotnemu področju, ker so le posamezni večji turistični kraji dosegli večji promet. V nekaterih manjših krajih je turizem letos nazadoval. Povsod tam se bodo zato morali pravočasno in temeljito pripraviti na novo sezono.

Do konca oktobra so največ turističnih nočitev zabeležili v zdravilišču in letovišču Rogaska Slatina in sicer 181.000 nočitev (lani 130.986). Več kot 80.000 nočitev so ustvarili domači in inozemski samoplačniki. Slednje je za razvoj turizma veliko izboljšanje. Pričakujejo, da bo naslednje leto obisk inozemskih samoplačnikov še porasel. Sodeč po obisku v novembru bo v Rogški Slatini do konca leta skupaj 193.000 nočitev. To bo rekord v zgodovini tega znanega zdravilišča in letovišča. Skupaj z obiskom Dobrne, Laškega in Rimskih Toplic bo v zdraviliških celjskega okraja letos več kot 400.000 nočitev. O obisku v drugih turističnih krajih smo v našem časniku že pisali minul mesec.

Nekaterim ugotovitvam o turistični sezoni v celjskem okraju velja še dodati, da je sorazmerno s povečanjem števila nočitev finančni učinek komaj za polovico večji. Turistična zveza v Celju je razpravljala na minulem zasedanju tudi o pripravah in nekaterih predlogih za novo sezono. Tako naj bi prihodnje leto dosegli vsaj enake uspehe kot letos. Iz objektivnih vzrokov (pomanjkanje postelj v glavni sezoni) ni mogoče računati, da bi v prihodnje število nočitev znatneje na-

raslo. Da bi v novi sezoni dosegli enake uspehe, bodo morale številne postojanke poskrbeti za razne izboljšave, saj ne gre prezreti dejstva, da so domači in tuji turisti iz leta v leto zahtevnejši.

Iz šoferskega besednjaka Pogovor na štirinajstem kilometru

ez klanec smo srečno speljali. Sofer je pritisnil na plin, krčtil volan, trikrat zaklel: »prekleta škata!« — pa smo bili čez. Zdrseli smo navzdol in prišli na ravnino. Zdajci je stari tovarnjak začel hreščati in se otepati šoferja, kot star pes, ki se hoče umakniti v luknjo, da bi crknil v samoti.

Naposled! resk! In smo obstali. Sredi ravne ceste. Pri štirinajstem kilometru. Kaj zdaj? Poskakali smo na cesto. Sofer se je lotil najprej motorja, potem je splezal pod sprednja kolesa, nato pod zadnja. Umazan in masten od olja je prilezel na svetlo.

»Stali bomo, kardan je šel k hudu!«

S sočutjem sem gledal staro vozilo. Saj, kako naj bi večno držalo njegovo drobovje, ki je vsak dan na tej planinski cesti.

»Odpovem raje, ko da bi še vozil s tem vragom.« je bencil sofer. »Kaj si hočem pomagati? Po konje in domov!«

Naposled je bila stvar jasna. Cemu bi se jezil, kar je je.

»Koliko pa je tale kamionček star?« sem povprašal.

»Ne vem, jaz ga vozim deset let.«

»Ste imeli že večkrat takšno smolo?«

»Od prvega dne, ko sem ga zajahal. Stokrat je bil v popravilu. Zdaj so šli bati, zdaj bencinski tank, kardanška os, menjalnik, vse, čisto vse je že razstavljeno in poplepno. Vsako leto stojim najmanj dva meseca zaradi tega... Potem pa zasluži, če moreš!«

»Koliko pa stanejo taka popravila?«

Sofer je jezno odmahnil z roko:

»Dva nova pionirja! bi že lahko imeli za ta denar!«

»Zakaj pa jih nimate?«

»Vprašajte našo zadrugo!«

Vprašal sem »zadrugo«. Stala je poleg nas na štirinajstem kilometru v osebni računovodje.

»Zdaj boste menda kupili kakega Tamovca?« sem rekel. »Novi kardan je draga reč. Razen tega je tale kamion zelo čudnega tipa, še dobili bi ga težko.«

»Se bo že kje našel,« je rekla »zadruga.«

»E, še bo vozil. Mora. Dokler se bo držal skupaj, bo stal na cesti.«

»Če pa so popravila doslej dražja, kot dva nova tovarnjaka?«

»Za novega nimamo denarja. Ni kredita. To je investicija. Kdo pa ti bo dal denar? Naša zadruga ga nima. Se na broke ga ne moremo vzeti. Bo še kar ta dober.«

»Kje pa jemljete denar za popravila? Gotovo vsa svoja popravila zaračunavate v vožnje. Če vsi tako delajo, se ne čudim, zakaj so tonski kilometri tako dragi.«

»Zaračunavamo že,« je rekel računovodja. »Kako pa bi drugače krili stroške, če ne bi popravil zaračunavali? Ampak ni to glavno! Vidi se, da ne veste kaj je investicija in kaj so materialni stroški.«

»Mislim, da vem,« sem ugovarjal.

»No, če veste, je pa stvar taka. Tale avto lahko vsak mesec crkne na cesti, pa smo še zmerom na boljšem, kot če bi se pehali za novim. Novega ne dobimo. To je investicija. Amortizacija od tega starega kamiona ni vredna pol groša, iz nje ne zrase novi kamion. Popravila pa knjižimo na materialne stroške. To je edini izhod, da sploh lahko za silo vozimo in da imamo kamion.«

»Materialni stroški? In za tale kamion

ste v desetih letih porabili kakih sedem milijonov dinarjev?«

»Kaj pa hočete?« je rekel možak in zmignil z rameni.

Tako sem na štirinajstem kilometru spoznal vrednost tiste računovodske postavke, ki se ji pravi: materialni stroški. Naslednjih dvajset kilometrov, ki sem jih moral prebrusiti s čevlji do Maribora, pa sem lahko razmišljal, zakaj so tonski kilometri dragi, zakaj v zadržah in majhnih podjetjih ni kamionov, zakaj gnije sadje pod drevmi in zakaj — zakaj je sploh taka mizerija v avtomobilskem prometu.

Pa naj sem prišel še do tako modrih zaključkov, da je škoda denarja za izrabljena vozila in da je bolje kupovati nova, vendarle nisem mogel dognati, kako bi se dalo tisti dve koloni v računovodstvu, ki nosita naslov: investicija in materialni stroški — postaviti tako, da ne bi bilo očitne škode v gospodarstvu. To, da je zaradi pomanjkanja kamionov veliko, ni treba ponavljati. Morda pa bi bilo prav, sem pomislil, ko bi kdo, ki je blizu gospodarske zakonodaje, doživel dogodek na štirinajstem kilometru in bi se moral dvajset kilometrov sprehoditi, da nanj ne bi pozabil. Ampak, to je že čistokrvno protidržavno mišljenje, sem si rekel pri prvi mestni krčmi. Zavil sem vanjo, da bi se spočil in ob šilcu žganja pozabil na kardan, na investicije in materialne stroške. Toda, če se človeka prime smola, se ga drži naprej.

Komaj sem sedel, že je zadonel pri sedenji mizi gromek šoferski glas:

»Zavijem po klancu navzdol, pa mi je otrgalo »kuplungo!«

D. Vresnik

FAZANI ZA GORIŠKA LOVIŠČA

Goriški gozdovi so bili ob priključitvi skoraj brez živali, iztrebljene so bile v vojni in pod streli okupatorjev. Zdelo se je takrat, da bodo lovske dogodivščine ostale samo v spominih starih ljudi in nikoli ne bodo doživele svojega preporeda. Gozdovi so samevali, zaslanjani in svoje pejsaže in skoraj mrtvi.

lepih živali in zdrava kri kipi v njih. Na Pikolu, med Panovcem in Staro goro, so v fazaniji novogoriške lovske družine samo v zadnjih treh letih vzgojili okoli 600 prijaznih pernatih živali.

Gojijo jih v edini fazaniji na Primorskem, na Pikolu pri Novi Gorici

Pa se je življenje spet vzdramilo v njih. S potrpežljivim delom lovskih družin in posameznih lovcev se je stalež divjadi v gozdovih ob Soči, na Krasu, na Tolminskem in drugod v teh enajstih letih dvignil na nekdanjo raven. »Glejte, v naših gozdovih je spet vse živo in italijanski lovci bi radi kar naprej lovili tod,« mi je zadnjič pomenljivo dejal hudomušni Trkavec iz Čepova.

V začetku so pobirali fazanja jajca kar po gozdovih, poslej pa so kokoši s svojo toploto priključale v svet nova življenja... Prve samice so tako vzredili v fazaniji in zdaj jajc ni treba več iskati po loviščih. Običajno samice valijo samo jajca, za naraščaj pa skrbijo koklje. Nesnost samic je tako precej večja, saj je lani na primer vsaka zvalila okoli 35 jajc.

Primorju ter bistveno prispeva k ureditvi razmnožitvi in odnornih loviščih. V zadnjem poldru gem letu je skoraj sto mladih fazančkov poslala celo lovskim družinam v Kninu na Hrvaškem.

Tudi fazanov je bilo takrat prav malo. Menda bi lahko na prste sešteli tiste okoli Lijaka in Nove Gorice. Zdaj pa je v goriških gozdovih spet precej teh

Ko so fazani stari osem tednov in nekako godni za samostojno življenje, jih spustijo na svobodo. To jesen so skupaj 305 mladih fazančkov spustili v gozdove lovskih družin v Podnanosu, Komnu na spodnjem Krasu, Grgarju in Novi Gorici. Fazanerijska Republiške lovske zveze v Vurberku pri Ptujju je hkrati poslala 96 mladih živali, ki so jih razdelili družinam v Volčah, Ljubinjju, Mostu na Soči, Tolminu in Vipavi.

Primorju ter bistveno prispeva k ureditvi razmnožitvi in odnornih loviščih. V zadnjem poldru gem letu je skoraj sto mladih fazančkov poslala celo lovskim družinam v Kninu na Hrvaškem.

Ljudsko revijo Prešernove družbe

OBZORNIK

dobite v vseh knjigar nah, kioskih, trafikah

Od vsepo vsod

Težave mladinske kuhinje v Ptujju

S pričetkom šolskega leta je spet začela poslovati v Ptujju mladinska kuhinja, v kateri se hranijo vajenci in dijaki, ki ne stanujejo v mestu. Razen njih obedi v tej kuhinji revnejši otroci in tudi tak, katerih starši so obojestransko zaposleni. Od 15. septembra, odkar kuhajo, pa do sedaj, so izdali okrog 4200 obedov, kar pomeni, da obedi vsak dan povprečno 116 otrok. Hrana je izdana in cenena: za obed plačujejo 49 ali 20 dinarjev, kar je odvisno od možnosti; nekateri socialno ogreženi otroci pa dobivajo obed brezplačno. Kuhinja se seveda ne more vzdrževati s prispevki otrok. Frej pomoč od Rdečega križa, društva prijateljev mladine, sveta za socialno varstvo ter občine, letos pa niso prejeli še nobene podpore. Ker opravila mladinska kuhinja pomembno družbeno poslanstvo, bi bilo treba zagotoviti njen obstoj in nemoteno poslovanje.

Pridelovalci čakajo s prodajo krompirja

Nova Gorica. — Kmetovalci v goriškem okraju imajo še zmeraj na zalogi velike količine letošnjega krompirja, ki ga pridelovalci doslej prodali skupaj okoli enajst tisoč ton, največ seveda na Tolminskem. Kmetje naj bi prodali neposredno delavskim in službenim družinam za njihove oziromne skupaj približno 4,5 do 5 tisoč ton krompirja.

Od preostalih nad 5 tisoč ton krompirja so ga pridelovalci doslej prodali prek zadrž raznim odkupnim podjetjem komaj kakih tisoč ton. Dobro polovico tržnih presežkov krompirja hranijo brččas v upanju, da ga bodo v zimskih mesecih ali spomladi dražje prodali. Ta pričakovanja pa so gotovo neutemeljena. M. D.

Po najlepši cesti iz Pirana v Zagreb

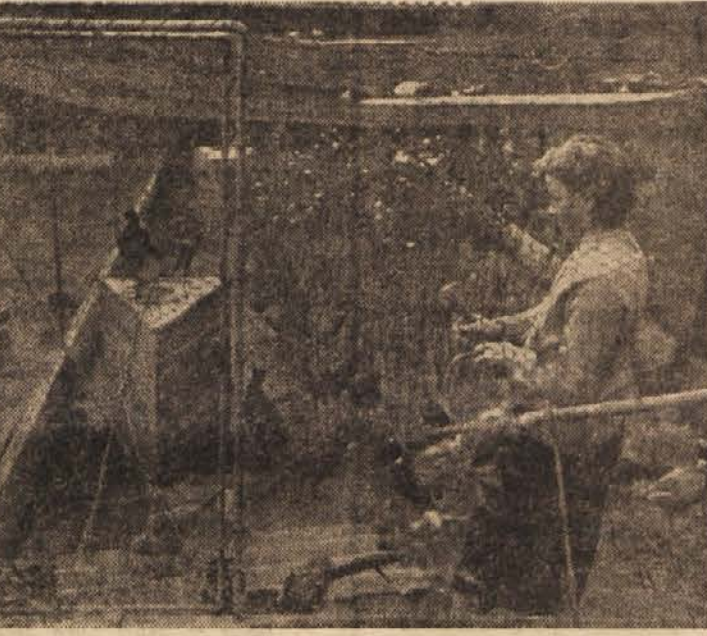
Ko bo v teh dneh odprta avto cesta Ljubljana-Zagreb, bo naša slovenska obala po najlepši poti povezana neposredno s prestolnico sosednje bratske republike. Z otvortivjo nove avto ce-

ste pa uvaja avtoturistično podjetje »Slavnik« dnevno avtobusno progo Piran-Koper-Ljubljana-Zagreb, ki bo začela obratovati 24. novembra. Iz Pirana bo avtobus odhajal ob 4.00, iz Kopr ob 4.30, iz Ljubljane ob 7.40 s prihodom v Zagreb ob 19.30. Še isti dan se bo avtobus vračal iz Zagreba ob 14.30 s prihodom v Ljubljano ob 17.30, v Koper ob 20.45 ter v Piran ob 21.30.

Več bodo pridelali

Združenje kmetijskih gospodarstev v Mariboru je na posvetovanju z direktorji kmetijskih gospodarstev mariborskega okraja obravnavalo v glavnem investicijski in proizvodni načrt v prihodnjem letu ter peletni perspektivni plan.

Na posvetovanju so menili, da bo potrebno kmetijskim gospodarstvom prihodnje leto doseči proizvodnjo, kot jo predvidevata okrajni in republiški načrt. Posvetva naj bi zasedela s sladkorno peso okoli 100 ha, površine s hmeljem pa naj bi povečali za 80 ha. Potrebno bo zvišati tudi število goveje živine in začeti graditi odprte hleve. Tako naj bi v okraju zgradili kakih 40 odprtih hlevov, v vsakem od njih pa bi bilo prostora za 40 do 50 glav živine.

Krmljenje mladih fazanov izbrane angleške pasme na Pikolu pri Novi Gorici

PISALNI STROJ

Sava

s kovčkom — nabavna cena 98.000 din je prva nagrada pri II. jesenskem žrebanju.

V četrtek, 20. novembra bo II. jesensko žrebanje nagrad za naročnike »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika« Zreb bo razdelil tele nagrade:

1. pisalni stroj (portable) znamke SAVA
 2. SIMFONJA — radio z gramofonom
 3. gospodinjki mešalec NIKO
 4. električna peč z regulatorjem
 5. grelec za vodo znamke EBE
 6. do 20. nagrada — zavoji izdelkov tovarne ARGO in tovarne ZLATOROG
- Skupno 20 nagrad!

Spet novo nagradno žrebanje

Zrebanje bo v sindikalni dvorani Ljudske pravice, Ljubljana, Koptarjeva 6/III. Začetek ob 17. uri. Zrebanja se lahko udeležijo naročniki obeh listov. — Pri žrebanju pridejo v poštev vsi naročniki »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika«, ki so naročeni na enega izmed obeh dnevnikov in ki niso z naročnino v zaostanku. — III. — glavno žrebanje nagrad bo, 21. decembra 1958. Prva nagrada FIAT 600!

SKUPŠČINA SMUČARSKÉ ZVEZE JUGOSLAVIJE

PLODNE ZAKLJUČKE BO TREBA URESNIČITI

(Nadaljevanje s 1. strani)

UČITELJI IN TRENERJI bodo se bolj razširili svoje vrste, decembra organizirali seminar za najboljše trenere Jugoslavije, skrbeli ob podpori ostalih zainteresiranih za strokovno literaturo in filme, predlagali so, naj bi se našli trenerji izpopolnjevali v tujini in zahtevali, da naj v sekretariatu v soglasju z zborom učiteljev in trenerjev zamenjajo referenčni za kadro (tega predloga volivna komisija iz neznanh vzrokov ni upoštevala, čeprav ga je skupščina odobrila).

TEHNIČNA KOMISIJA je v dopisni obliki včerajšnjemu poročilu zmanjšala število mednarodnih tekmovanj

od 37 na 17 (tri za skakalce, deset za alpske vozače in štiri za tekače — izmed njih bo reprezentanca Jugoslavije nastopila štirikrat), predlagala, naj bi Smučarska zveza Jugoslavije in republiška zveza pomagale klubom z gnotnimi zvezdmi, da se bodo lahko v čim večjem številu udeležili državnega prvenstva v Mariboru. Zadalja sekretariatu naloga, naj skupaj z Zvezo športov Jugoslavije redigira pravilnik o štipendijah, ki za smučarje sploh ne ustrežajo in so zapostavljeni pri kategorizaciji. Za primer so navedli, da je do bil Janko Stefe štipendija šele potem, ko je izjavil, da ne bo več tekmoval in bo prejel štipendijo Zveze športov Jugoslavije še eno leto! Stefova seveda niče ne od-

reka, da ne zasluži priznanja, toda primer kaže, da je politika štipendiranja zelo toga, če lahko pomoč najboljšim športnikom sploh imenujemo štipendijo. Sinočnja in današnja razprava sta bili po mnenju vseh izredno izpranil in konstruktivni, saj je skoro vsak diskutiral nanizal po več korektivnih predlogih za napredek množičnosti in kvalitete smučanja. LEOPOLD KRSE, predsednik Sportne zveze Slovenije je poudaril, da bo smučanje — slovenski šport števil 1 — tudi naprej uživalo podporo, da bi s tem lažje dvignilo kvaliteto in množičnost, kajti množičnost je slovenskem smučanju še obstoja, vendar je neorganizirana, toda sedaj se borimo predvsem za kvaliteto množičnosti iz katere ne bo težavno dobiti visoko kvaliteten vrh.

in ne šele septembra, pregled olimpijskih kandidatov pa naj bo — stalen; iz sklada za množičnost — naj bi kontrolirali trenerje v posameznih krajih, kar se je izkazalo — kot zelo uspešno; potrebujemo — moderno smučarsko šolo; legitimna — čija Smučarske zveze Slovenije — predstavlja hkrati registracijo. Za konec še nekaj besed o letošnji jubilejni skupščini. Vsekarer je ena najboljših doslej, še večji uspeh pa bo, če bomo zaključke tudi uresničili, kar pričakujemo. Koroska smučarska podzveza je bila odlična organizator in gostitelj. VLADO SLAMBERGER

Novi prvak Jamez Teran

»POKAL EVROPSKIH KOŠARKARSKIH PRVAKOV«

Zmaga našega prvaka

AEK : Beograd 76:84 (39:35)

Atene, 16. nov. (Tanjug). V okviru tekmovanja za pokal evropskih košarkarskih prvakov je danes moštvo jugoslovanskega prvaka »Beograd« premagalo prvaka Grčije AEK z rezultatom 84:76 (39:39). Tekma je bila v prvem polčasu precej izenačena, le na trenutke so bili domačini za spoznanje boljši. Sicer pa so se v prvem polčasu še posebej odlikovali igralce gostov Korac, ki je dosegel 9 kosev.

V začetku drugega polčasa je bila igra izenačena, potem pa so pobudo prevzeli gostje in jo obdržali do konca. Beograjski košarkarji so bili v drugem polčasu bolj učinkoviti, med njimi pa je bil seveda najboljši Korac, ki je dosegel že 26 kosev. Grki so bili pred koncem tekme popolnoma izpranili in tako postali žrtev silovitega tempa, ki so ga že na začetku diktili gostje.

Na današnji tekmi so bili učinkoviti tudi igralci: BEOGRAD: Lučić 9, Nikolić 21, Gordić 16, Korac 35, Nešić 2 in Rajković 1. AEK: Karamanlis 9, Terkesidis 12, Sevdimoglu 6, Papatansisu 26, Panucos 5, Evangelatos 14 in Babanikios 4. Moštvo državnega prvaka bo jutri in v torek odigralo v Grčiji še dve prijateljski tekmi, in sicer proti Fenečijani in Panatinaikosu.

REZULTATI NOGOMETNIH TEKEM

- I. LIGA
Vardar : Velež 4:0 (1:0)
Crvena zvezda : Budućnost 5:0 (1:0)
Hajduk : Sarajevo 1:0 (1:0)
Železničar : Rijeka 2:1 (2:0)
Dinamo : Parizan 4:1 (3:1)
Radnički : Vojvodina 1:3 (1:1)
II. LIGA
VZHODNA SKUPINA
Novi Sad : Beograd 3:3 (2:2)
Radnički (N) : Sutjeska 9:0 (4:0)
Srem : Lovćen 3:2 (1:2)
Radnički (K) : Radnički (S) 3:2 (1:0)
Proleter (Z) : Spartak 2:1 (0:0)
Napredak : RABOTNIČKI 4:0 (1:0)
ZAHODNA SKUPINA
Zagreb : Trešnjevka 2:0 (0:0)
Odrad : Borac 0:0
Sloboda : Split 3:0 (1:0)
Elektrostroj : Lokomotiva 0:2 (0:1)
Šibenik : Borovo 1:0 (0:0)

SLOVENSKA CONSKA LIGA

- Krim : Izola 2:3 (0:1)
Sobota : Slovan 8:0 (3:0)
Kladivar : Maribor 1:1 (0:1)
Grafičar : Jesenje 3:3 (2:1)
Triglav : Ljubljana 2:2 (2:1)
Branik : Rudar 6:1 (3:1)
Branik 10 7 1 2 36:12 15
Rudar 9 7 1 1 28:14 15
Maribor 10 5 4 1 21:14 14
Izola 10 4 4 2 15:13 12
Krim 10 5 1 4 29:12 11
Ljubljana 10 4 3 3 19:17 11
Kladivar 9 4 3 2 18:11 11
Grafičar 10 3 4 3 16:20 10
Sobota 10 3 1 6 37:34 7
Triglav 10 2 3 5 14:19 7
Jesenice 10 1 1 8 10:37 3
Slovan 10 0 2 8 7:31 2

- PRVA LIGA:
Crvena zvezda 10 8 0 2 29:8 16
Dinamo 10 8 1 1 18:13 13
Vojvodina 10 6 0 4 19:12 12
Radnički 10 5 0 5 20:15 10
Rijeka 10 4 2 4 14:15 10
Velež 10 3 0 5 15:18 10
Hajduk 10 4 2 4 11:17 10
Parizan 10 4 1 5 15:21 9
Železničar 10 4 0 6 16:18 8
Budućnost 10 3 2 5 11:21 8
Vardar 10 3 1 6 13:17 7
Sarajevo 10 3 1 6 10:13 7

- VZHODNA DRUGA LIGA:
Beograd 10 8 2 0 32:6 18
Napredak 10 7 3 0 25:7 17
Spartak 10 6 1 3 21:14 13
Radnički (K) 10 5 2 3 18:20 12
Radnički (N) 10 5 1 4 25:12 11
Novi Sad 10 4 3 3 23:13 11
Proleter 10 3 1 6 15:13 11
Radnički (S) 10 3 3 4 24:21 9
Sutjeska 10 3 1 6 15:32 9
Srem 10 1 3 6 14:30 5
RABOTNIČKI 10 2 0 8 12:30 4
Lovćen 10 1 0 9 9:35 2

- ZAHODNA DRUGA LIGA:
Sloboda 9 5 2 2 18:6 12
Lokomotiva 9 5 1 3 16:10 11
Zagreb 9 5 1 3 17:13 11
Šibenik 9 4 3 2 13:11 11
Split 9 4 2 3 18:16 10
Elektrostroj 9 2 6 1 11:10 10
Trešnjevka 9 4 2 3 14:13 10
Borac 9 3 3 3 11:12 9
Proleter 9 1 4 4 13:11 6
Odrad 9 1 3 5 7:14 5
Borovo 10 2 1 7 12:24 5

SAHOVSKI POLFINALNI TURNIRJI

Naših grob holje

Na sahovskih polfinalnih turnirjih so odigrali prekinjene partije in VI. kolo. V Tuzli je Stupica prekinil v boljšem položaju z Ugrinovcem. Udovčić je premagal Čirića. Bradvarčević Sokolova, Bekavac Karanica, Guzelj Rodiča (vsi trije kot črni), Stojanovski je prekinil z Vasiljevičem v slabšem položaju, Kozomara z Esmorjem. V prekinjeni partiji iz IV. kola je Stupica premagal Čirića, Vasiljevič in Udovčić ter Guzelj in Karanjac pa so remizirali (V. kolo). Stanje po VI. kolu: Udovčić, Ugrinovčić 3,5 (1), Sokolov, Guzelj 3,5, Kozomara 3 (1), Karanjac 3 itd.

NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO SLOVENIJE KONČANO

PARADA MLADIH

Novi prvaki: Teran in Plutova pri članih ter Tomc in Petračeva pri mladincih

Ljubljana, 16. novembra. — Danes se je v domu »Partizan« Zg. Šiška končalo XII. slovensko prvenstvo v namiznem tenisu za posameznike in dvojice. Organizator je bil namiznoteniški klub Ilirija. Tekmovalci trinajstih klubov so v dvodnevnih borbah prikazali pravo revijo slovenskega namiznega tenisa. Tekmovanje se je odvijalo nemoteno na desetih mizah in malotrviteljni gledalci so se lahko prepričali, da je bilo mladih tekmovalcev več kot na vseh prejšnjih prvenstvih.

Med več kot 150 tekmovalci smo zasledili nad polovico novih imen. Tako množična parada mladih udeležencev pa je povzročila tudi precejšnja presenečenja, saj so mladi tekmovalci pokazali razen solidne tehnike tudi izredno borbenost. Prvo neprijetno presenečenje je doživel prvoplasirani igralec pri članih B Mariborčan Pirc, ki mu je najboljši slovenski pionirski igralec Rehar odvzel možnost, da bi se uvrstil med prve osmoroico. Največje

presenečenje na XII. slovenskem prvenstvu in tudi največje presenečenje v zadnjih petih letih je pripravil mladi Svojsjak (Skočja Loka), ki je s solidno igro premagal drugo postavljenega Podobnika. Pri članih A se je tekmovanje četrtfinala končalo z naslednjimi izidi: Teran : Sedej 3:1, Kostanješek : Avprih 3:0, Kern : Zajc 3:0, Godina : Tomc 3:2; polfinale: Teran : Kostanješek 3:1, Godina : Kern 3:1. V finalnem srečanju je Teran (Triglav, Kranj) premagal mladega Mariborčana Godina s 2:1 in s tem postal slovenski prvak za leto 1958.

Prve štiri članice so se razšle s temi rezultati: Plut : Errath 3:0, Trampuš : Jernejčič 3:2; finale: Plut : Trampuš 3:0. Pri članih B je letošnje slovensko prvenstvo osvojil Sezovoz z zmago nad Petrovičem z 2:1. Mladinsko tekmovanje je dalo naslednje rezultate: pri mladincih je v finalu Tomc premagal Bratuza z 2:0, pri mladinkah pa je zmagala

Petračeva nad Knapovo prav tako s 2:0. Pri pionirih je s superiorno igro zmagal mladi Rehar, ki je navdušil že v sobotnem tekmovanju, pri pionirkah je zmagala Novomeščanka Mikčeva z zmago nad Tihovo z 2:1. V tekmovanju moških dvojic si je zmagovalac pri članih A. Teran osvojil drugo prvenstvo, s tem da je s partnerjem Tomcem zanesljivo premagal par Tomažič-Kern z 2:0. Prvaki v tekmovanju ženskih dvojic sta postala Vaučotova in Petračeva, ki sta zmagali nad dvojico Knap-Lampret z 2:0. Plutova in Teran sta si z zmago v tekmovanju mešanih dvojic priborila še drugo oziroma tretjo zmago na letošnjem slovenskem prvenstvu. Premagala sta par Vaučot-Avprih z 2:0. Tudi v tekmovanju mladinskih dvojic si je Tomc pripel drugo zmagovalno kološino, s tem, da je v družbi s Todorovičem premagal par Smit-Babič z 2:0. Pri mladinkah pa sta Jernejčičeva in Vencljeva premagali Knapovo in Lampretovo z 2:0.

SREČANJE X. KOLA II. ZVEZNE LIGE V LJUBLJANI

Priložnosti obtičale v blatu

Odrad in Borac sta se razšla brez gola

Ljubljana, 16. nov. — V prvenstvenem nogometni tekmi II. (zahodne) lige sta na stadionu »Ljubljana« igrala domači Odrad in Borac iz Banje Luke neodločno 0:0. Pred kakimi 3000 gledalci je sodil Matakovič iz Zagreba. Igrišče blatno in težko za igro.

nekaj deset metrov daleč in solidno igro obeh obramb. Ze v 1. minuti bi Kranje lahko dosegel gol. Hočevar mu je poslal zelo uporabno žogo v prazen prostor in Kranje, ki je po enomesečnem odmoru spet nastopil, se je nemudoma znešel sem pred vratarjem gostov. Okvalje je in pravihi vratarja, da mu je stekel nasproti. Ko je povsem umiril žogo, je mladico in negotovo streljal, tako da je bil vratar zagrebški Lokomotivc Nežmah žogo odbil na nogo Halligleju.

Le-ta je skušal v loku zadeti prazna vrata, toda okroglo usnje je zletelo prek zgornje meje cilja. V eni minuti bi Odradu napadalec lahko lora kar dvakrat zadetil mrežo. Kranje je bil, še blizu cilja v 10. minuti, ko je z glavno streljaj s krila podano žogo. Tokrat pa se je žoga odbila od prečke. Po začetnem pritisku domačimov so se gostje znešli in imeli v nadaljevanju več ali manj ugodnih priložnosti, da bi dosegli zadetek. Toda tudi oni niso imeli več sreče kot domačini. Edini rezultat njihovih stalnih napadov so bili številni koti, ki v izmenjavah 10:5 kažejo tudi na premog gostov. Borac je bil najbliže zmagi v 61. minuti, ko je Mozetič tako slabo posredoval, da je prišel do žoge Jankovič. Le-ta je stekel za njo proti praznim vratom. V zadnjem hipu je priteklet Medved in žogo odbil v kot. Čeprav je že kazalo, da je usoda Odrada zapечатena. Tudi Odrad je imel še v 85. minuti možnost, da spremeni rezultat. Halligle je sam prodir in streljal, vendar je vratar žogo odbil. Nihče pa nato ni znal zadeti praznega svedišča gostov, ki so kritični položaj razširili tako, da so žogo poslali v kot. Neodločen rezultat ustreza poteku. Pri Borcu sta se odlikovala Kranj in Blaževič v krilski vrsti in Tomljenovič v napadu, pri Odradu pa Limo in Medved v obrambi. Sodnik Matakovič je bil dober.

USPEL JUDO TURNIR OB 40. OBLETNICI ŽSD LJUBLJANA

Z zmago proslavljen jubilej Olimpija — najtšri oreh zmagovalcu

Ljubljana, 16. nov. Sinoči je bil v stekleni dvorani Železniške direktije judo turnir, na katerem je nastopilo pet moštov. Pred približno 400 gledalci so nastopili moštva »mehke umetnosti« Olimpije, Branika, Triglava in dve moštvu pridelitelja JK »Ljubljana«.

Včerajšnji judo turnir je pokazal, da je ta panoga pridobila v Ljubljani že zelo veliko ljubiteljev, ki so v večeršnjih borbah živahno sodelovali. Burno navijanje in odobravanje lepljiv metov je pokazalo, da judo ni več tuja športska panoga, temveč da smo ga osvojili. Turnir pa je živahno odobravanje tudi zasluži, saj so judoisti iz vse Slovenije prikazali lepe, tehnično dovršene in borbene spopade. Prvo moštvo pridelitelja, bivši državni prvak, je tudi na tem turnirju zasedlo prvo mesto. Presenetljiva je ugodna uvrstitev Olimpije na drugo mesto. Odločilni dvoboj s prvim moštvom »Ljubljane« so izkubili s pičlo razliko 3:5,5. Nadvse pa so nas razveselili judoisti iz Kranja, ki so v zadnjih letih zelo napredovali in to pot zaslediti tretje mesto pred Branikom in Ljubljano II. Pridelitelj JK »Ljubljana«, ki je ob koncu razdelil vsem udeležencem lčne diplome za udeležbo na turnirju v proslavo 40. obletnice obstoja društva in 5-letnice judo sekcije, se je tudi tokrat dobro izkazal. Organizacija prireditelje je bila odlična in sekretar judo zveze Jugoslavije Veselin Marič ter znani športni delavec Janko Groselj sta bila mnenja, da je judo postal »naš« in da bodo podobne kvalitete prireditve v bodoče zahtevale večje dvorane.

Resultati: Olimpija : Ljubljana II 5:1, Branik : Triglav 2:3, Ljubljana I : Olimpija 5:5,5, Ljubljana I : Triglav 5:5,0,5, Olimpija : Triglav 5:1.

M. Z. RIM, 16. nov. (AP). — Rezultati VII. kola italijanskega nogometnega prvenstva: Alessandria : Bari 2:1, Bologna : Triestina 0:2, Inter : Lanerossi 2:0, Lazio : Torino 2:0, Napoli : Roma 3:0, Padova : Fiorentina 1:1, Sampdoria : Genova 2:1, Udinese : Spal 1:2, Juventus : Milano 4:5. Vodita Milano in Fiorentina s po 12, sledi Inter 11, Napoli, Lazio, Juventus s po 10 točkami.

Branik zaustavil Rudarja

Maribor, 16. nov. — Navzile dežu je danes prisostvovalo derby srečanja slovenske conske lige med Branikom in trboveljskim Rudarjem prek 1500 gledalcev. Zmagal je Branik s presenetljivo visokim, toda za služenim rezultatom 6:1 (3:1). S tem pa ni rešeno, da so gostje igrali slabo. Obe moštvi sta igrala na raznočnem, blatnem, travnatem terenu, kot da razpolagata z netržnirnimi silami. Domači so z dolgimi pasovi dobro zapolnili krila, pa tudi s streljanjem so se odlikovali. Tako jim je uspelo nadigrati borbene Tribovečane, ki so se morali nposled brantiti. Goli so se vrstili takole: Cekov v 2. min., 1:0, Perc v 16. min., 2:1, Belcer v 34. min. z vojejem 2:1, Hanzl v 42. min. 3:1, Gabrijan v 47. min. z glavjo 4:1, Gabrijan v 66. min. 5:1 in Blažnik z glavjo v 70. min. 6:1. Sodnik Jakše je vodil srečanje zelo dobro, mejna sodnika: ing. Skalar in Sušnik vsi iz Ljubljane.

SLOVENSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

»Izola« presenetila tudi v Ljubljani

Izola: Lesjak, Borojevič, Kleva, Markežan, Ercek, Radović, Božič, Lupin, Zabkar, Srgo, Muženič. Izola je takoj v začetku začela resno napadati vrata Jazbinska. Igrali so preprosto z dolgimi predižki, kar je bilo treba gledati na to, da je bilo igrišče zelo razmočeno in težko za igro. Nenehni napadi so rodili sadove, ko je Božič v 19. min. z močnim strelom od strani ukani danes sicer nezanesljivega Jazbinska. Krim je le od časa do časa prišel do sapa, toda s kratkimi podajanimi se je žoga težko kotaljala po igrišču in je bila v glavnem plen zanesljive obrambe gostov.

V nadaljevanju je sicer imel Krim nekoliko več od igre, toda to ni zadostovalo, ker je že v 51. minuti Zabkar ukani ponovno domačega vratarja. Čedalje bolj so popuščali živci domačim pa tudi nekaterim gostjočim igralcem. Slapničar je šele v 67. minuti zazhal razliko na 3:1 z 11-metrov.

ko, nekaj minut kasneje pa je sodnik izključil Borojeviča (Izola) in Kastelica (Krim) zaradi medsebojnega obračuna. Usoda Krima je bila zapечатena, ko je Muženič povisal razliko na 3:1 v korist Izole. Šele v predzadnjem minutu je navidez nenevarna žoga našla pot v mrežo gostov. Igralec Izole so presenetili tudi z dokaj zadovoljivo tehnično igro.

Borbeno srečanje

Celje, 16. nov. v dežu in na blatnem terenu sta se oba tekmeča razšla neodločenim rezultatom 1:1. V vodstvo je prišel Maribor v 40. minuti, ko je Vidlič lepo podal prostemu Kovarčiču. Gole je izenačil šele v 65. minuti. Lepo kombinacijo je uspešno zaključil Kvartič in postavil končni rezultat. Tekma je bila ostra in borbeno, sodniška trojica iz Ljubljane pod vodstvom Logarja je delo opravila dobro. V predtekmi je mladina Maribora premagala Kladivar s 3:0.

Berlin, 16. nov. (Reuter). — V povratnem srečanju za pokal evropskih nogometnih prvakov je Wiesmuth (Vzhod. Nemčija) premagal Göteborg (Svedska) s 4:0 (1:0). Prvo srečanje so je končalo z 2:2.

Remi v Kranju

Kranj, 15. nov. — V srečanju slovenske lige sta se danes domači Triglav in »Ljubljana« razšla z neodločenim rezultatom 2:2 (2:1). Strelci: Krašovec v 9., Dular II. v 25., Gosar v 35., Brezigar v 52. minuti. Gledalcev 600. Sodil Orel iz Celja. V prvem polčasu je bilo moštvo Triglava boljše in je zasluzeno vodilo z rezultatom 2:0. V drugem polčasu so domačini nekoliko popuščali, gostje pa so prevzeli pobudo v svoji roki in v 32. minuti po Brezigarju izenačili na 2:2. Nato je postala igra precej ostra, ki jo sodnik Orel iz Celja znal umiriti. Njegove odločitve niso bile energične in je prišlo do manjših obračunov med igralci obeh moštov. Tekmo je osvrlo zelo razmočeno igrišče, tako da so se igralci težko gibali po igrišču. Rezultat odgovarja poteku dogodkov in igrišču.

Vsem sorodnikom, znancom in prijateljem sporočamo žalostno vest, da nas je nepričakovano zapustil naš dragi brat, stric in svak

FRANC SAJOVIC

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 18. novembra 1958 ob 16. uri izpred hiše žalosti, Medvodc 57, na pokopališče v Preski. Medvodc, dne 15. novembra 1958. Žalujoci: sestre ALOJZIJA, ANICA, MILKA ter družine: SAJOVIC, SVETINA, ŽEROVNIK in ostalo sorodstvo.

DNEVNE NOVICE

Plesno športna sekcija TVD Parman Ljubljana-Moste prične z rednimi treninji standardnih in latin-sko-ameriških plesov ob 19.45 v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaja Torek, 18. novembra ob 20.30: Jus Kozak: »Balada o ulici« - Abonma TSS II.

VESTI IZ KRANJA »STORŽIC«: ob 15, 17, 19 in 21: »Primer dr. Laurenta«, franc. film...

Vesti iz lesenice in okolice Zdravniška dežurna služba: dr. Čeh Milan. KINO »RADIO«: ameriški cinemascope film »Zvezda je rojena«...

2 BLEDA Ameriški film »Padli angeli«. Predstave ob 17 in 20.

VESTI IZ TROBEVLEJ »SVOBODA« II: ameriški film »Vsi moji sinovi«.

»PLES V SREDO« v festivalni dvorani »SOCA« bo zopet nova pridobitev za plesarje Ljubljane...

PREDAVANJA Ljubljanska podružnica Društva pravnikov LRS obvešča svoje člane, da bo danes, dne 17. novembra 1958 ob 20. uri v sodni palaci...

GLEDALIŠČA DRAMA Torek, 18. nov.: zaprt. Sreda, 19. nov.: zaprt. Četrtek, 20. nov.: zaprt.

OPERA Torek, 18. nov.: zaprt. Sreda, 19. nov.: zaprt. Četrtek, 20. nov.: zaprt.

ZAHVALA S tem se zahvaljujem tovarišem in tovarišicam, ki so 9. novembra letos v Gornjem Polju prisostvovali počastitvi našega brata...

PETRA — PERE LAZOV MAKSIMOVIČ ki je umrl 29. oktobra letos v Kailiforniji (ZDA), in osebo izrazil družini sožalje...

ČLOVEK 14 v senci »Nikar me ne razpenjaj na križ,« ji je pro-se svetoval. »Dan ali dva boš ostala v hiši, le na vrt boš hodila...«

»Kaj je hotel?« Renchler jo je suho vprašal: »Kdo?« »Serif,« je prav tako kratko povedala. Renchler se je sicer smehljaj, vendar ni mogel skriti zardre...

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO KINO »UNION«

Poročili so se v Ljubljani v soboto, 15. novembra Matija Virant, pravnik, in Irena Anžič, pravica; Milan Lojčev, strojni ključavničar, in Antonija Retelj, gospodinja...

Ameriški barvni cinemascope film

»Princ študent«

Igrata Ann Blyth in Edmund Purdon, poje Mario Lanza. Tednik: Dekle z naslovne strani samo pri prvi in zadnji predstavi...

KINO »KOMUNA«: francoski film »Primer dr. Laurenta«. Režija: J. P. Le Chanois...

KINO »SLOGA«: francoski film »Primer dr. Laurenta«. Tednik F. N. 46 samo pri zadnji predstavi...

KINO »VIC«: jugoslovanski cinemascope film »Cesta, dolga leto dni«. Režija: Giuseppe de Santis...

KINO »TRIGLAV« Ameriški barvni film »Upor na ladji Caine«

V glavni vlogi Humphrey Bogard, Jose Ferrer, Van Johnson. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. Prodaja vstopnic ob 15 dalje.

RTV LJUBLJANA

SPORED ZA PONEDELJEK Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00.

ženski zbor »France Prešeren« iz Kranja - 9.40 Igra pianist George Feyer s svoje ritmične skupino - 10.10 Godala v ritmu - 10.21 Blaž Arnič: Šesta simfonija »Samorastnik« - 11.00 Popevka tega tedna - 11.05 Radijska šola za srednje stopnjo - Dušan Voglar: Donavski gusarji (godba brez konca) - 11.35 Dve parafrazi na valčekove teme J. Straussa - 12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Marjan Ažnik: Dogojevanje ozimlinam z dušikom - 12.33 Štirje fantje igrajo - 12.40 Pesmi raznih narodov - 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila - 13.30 Poje mali zbor RTV - 13.46 Igra kvintet Jožeta Kamplja - 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Slavko Tiran: Milje človeške zmogljivosti - 14.35 Dve domači suiti - Stevan Hrišič: 1. suita iz baleta »Ohridska legenda« - Jakob Gotovac: Suita iz opere »Morana« - 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame - 15.40 List iz domače književnosti - Pesmi Saše Vegri - 16.00 V svetu opernih melodij - 17.20 Sračno vožnjo (sofijem na poti) - 18.00 Radijska univerza - Prof. Drago Ulaga: Utrujenost in obnova delovne zmogljivosti - 18.15 Poje Slovenski okeet - 18.30 Športni tednik - 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Revija zabavne glasbe - 20.35 Kulturna tribuna: Filmskim svetom več kompetenc - 22.55 Posnetki iz Ascone - Koncert simfoničnega orkestra Radio Italijanske Svice - 22.15 Plesni zvoki - 23.10 Nočni komorni koncert.

»PLAMEN« tovarna vijakov in žebelj v Kropi razpisuje delovni mesta za: šefa prodaje referenta za izvoz

Plača po tarifnem pravilniku. - Novo samsko ali družinsko stanovanje na razpolago po dogovoru. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Interesenti naj pošljejo ponudbe na naslov: »PLAMEN«, tovarna vijakov in žebelj - Kropa. 4463

Vesti iz Maribora

DEŽURNA LEKARNA Ponedeljek, 17. nov. 1958: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO UNION: franc. barvni cinemascope film »Vrnil se bom v Kandor«. PARTIZAN: madžarski film »Dve priznanji«. UDARNIK: kitajski film »Mati«.

IZ ROGAŠKE SLATINE Ameriški črno-beli film - pustolovska drama »Balada v črnem zlatu«.

IZ MURSKIH SOBOTE »PARK«: ameriški barvni film »Hitre Joe«. Predstavi ob 17.5 in 20.

Bolnišnica Valdoltra pri Kopru razpisuje mesto inventarista - knjigovodje osnovnih sredstev

s popolno srednjo šolo in praksu v administrativnih in knjigovodskih poslih. Nastop službe čimprej. Plača po predpisih. Bolnišnica nudi uslužbencu celotno oskrbo. - Le moški reflektanti naj vložijo prošnje z življenjepisom v roku 15 dni. 4493

50 let vodi v kvaliteti ILIRIJA KREMA ZA ČEVLJE

Vesti iz Maribora

DEŽURNA LEKARNA Ponedeljek, 17. nov. 1958: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO UNION: franc. barvni cinemascope film »Vrnil se bom v Kandor«. PARTIZAN: madžarski film »Dve priznanji«. UDARNIK: kitajski film »Mati«.

IZ ROGAŠKE SLATINE Ameriški črno-beli film - pustolovska drama »Balada v črnem zlatu«.

IZ MURSKIH SOBOTE »PARK«: ameriški barvni film »Hitre Joe«. Predstavi ob 17.5 in 20.

Bolnišnica Valdoltra pri Kopru razpisuje mesto inventarista - knjigovodje osnovnih sredstev

s popolno srednjo šolo in praksu v administrativnih in knjigovodskih poslih. Nastop službe čimprej. Plača po predpisih. Bolnišnica nudi uslužbencu celotno oskrbo. - Le moški reflektanti naj vložijo prošnje z življenjepisom v roku 15 dni. 4493

50 let vodi v kvaliteti ILIRIJA KREMA ZA ČEVLJE

GRANITNA INDUSTRIJA JOSIPDOL Ribnica na Pohorju razpisuje za sredo, 19. novembra 1958 ob 8. uri LICITACIJO za prodajo močno karamboliranega osehnega avtomobila »FIAT 1400« B. J.

Če omenjeni avtomobil ne kupi gospodarska, zadrudna ali podobna organizacija, bo naprodaj tudi zasebnikom. Granitna industrija Josipdol - Ribnica na Pohorju

»Kaj je hotel?« Renchler jo je suho vprašal: »Kdo?« »Serif,« je prav tako kratko povedala. Renchler se je sicer smehljaj, vendar ni mogel skriti zardre.

»To se tebe, nič ne tiče,« je rekel. »Kolikokrat naj ti še povem?« Skippy je široko razprla oči in se zavrnila. Renchler je ugotovil pri svoji hčeri nekaj potez svojega značaja, svoje energije in svoje volje. Njune oči so se srečale, iz obojih je sijala enaka volja.

Farmarjeva hči se je malce obotavljala, tipaje se je v mislih bližala stvari, ki se je je bala. Vendar ni mogla več molčati. Počasi je povedala: »Sinoči... Ležala sem že, pa sem nekaj slišala. Vsaj zdi se mi, da sem nekaj slišala.«

Se preden se je zavedel, kaj dela, se je Renchler v skoku pognal k njej. Odgovoril ji je tiho, vendar je bilo čutili, da s silo skriva nemir: »Kaj si slišala?«

»Ni domišljija,« je rekla. »Razločno sem slišala.« Ne da bi trenila, je gledala očetu v oči. Renchlerju je stopil pot na čelo. »Povej! Kaj misliš, da si slišala?«

Ni se umaknila. »Slišala sem krik in tuljenje.« »Domišljija,« ji je rekel oče smrtno blede obraz. »Sanjala si.«

Stopil je tesneje k njej, ona pa se je umaknila za korak. Ledeno jo je gledal. »Pa sem slišala,« je ponovila. »Pravi ti, da si sanjala,« je zakričal nanjo, ona pa je krčevito odkimala. Prvič v življenju se je bala lastnega očeta.

Pogumno je dvignila glavo in izvalno vrgla vanj: »Ne!« S svojo široko dlanjo je Renchler zagrabil hčer za roko. Njegovi prsti so se zarili v njen mehki nadlaket. V svoji jezi ni pomislil, da bo hčer bolelo. Neusmiljeno jo je stisnil. Ves iz sebe je dvignil levoico in zamahnil, še prej pa je zakričal z glasom, ki je bil ves hrupav od jeze: »Sanjala si! Ponavljam, sanjala si!«

Skippy se je umaknila grozeče dvignjeni roki. Trenutek ali dva sta se hči in oče mešala s pogledom. Prvič v življenju je hči kljubovala svojemu očetu. Renchler je bil tako iz sebe, da se je nekaj trenutkov krčevito trudil, preden se je toliko umiril, da se je zavedel, kaj je name-raval storiti.

Njegova dvignjena roka je zadržala, navsezadnje so se le zgledile trde poteze okoli njegovih ust. Ni udaril hčere, k vratom je stopil in jih odprl na stežaj.

Yates se je zunaj naslanjal na zid. Očitno je čakal, da ga bodo poklicali v pisarno. Ko je opazil bledega, drgetajočega Renchlerja, ki je vlek za seboj svojo hčer, se je zavrnil. Se nikoli dotle ni očetova jeza zadela lastne hčere. Z odprtimi usti in s široko razprtimi očmi je šla za očetom.

Ves zasopel od jeze je Renchler ukazal Yatesu: »Pelji jo v sobo! Nekdo naj straži pred vrati!« Yates je prikimal. Rahlo je položil dlan na Skippyno roko, vendar jo je trdno prijel in jo odpeljal proti stopnišču. Skippy je šla, kakor da se ne zaveda, kaj se dogaja. Se vedno je bila pod vtisom, ki ga je napravilo nanjo očetovo čudno ravnanje. Obrnila se je: Renchler je stal med podboji in bulbil predse. Obrnil se je in se zalčel v opaž, šele potem je dvignil blede, zbrzdani obraz.

Osmo poglavje Skippy je odsotno stopala okoli mize v svoji sobi. Nenadoma ji je postal ta prostor tuj, zdela se ji je, da so zamrli vsi lepi spomini. Soba je bila lepa, žensko opremljena, vendar soba šolarke, zato se zdaj Skippy ni več zdela primerna.

»Dorasta sem prej, kot se je postarala moja soba,« je pomislila. Ob grenkem spoznanju in pod vtisom pravkaršnjega doživljanja so ji zadržale ustnice. »V eni sami uri sem se tako postarala, da se v tej sobi ne počutim več kot doma. Nikoli več se mi ne bo zdela ta soba taka, kakršna je bila, nikoli več mi ne bo všeč.«

Vzdrhtela je ob misli, da se je na Zlatem dvoru kar čez noč vse spremenilo. Strašno se je bala, mučila jo je tegoba, drgetala je v samotni, nikogar ni bilo, da bi se mu izpovedala.

Hodila je po dolgem in počez, od vrat, ki so vodile na stopnišče, do steklenih vrat na verando v prvem nadstropju. Soba, ki ji je bila poprej zelo všeč, se je nenadoma spremenila v ječo.

Skippy ni mogla pregnati iz spomina podobe svojega očeta, ki ga je videla strašno jezega. Naglo je hodila po sobi gor in dol, vendar ni mogla uiti tisti podobi. Vseposvdo jo je zalezoval strah, skozi okna in skozi vrata je silil v sobo. In zraven še spoznanje, da prejšnjo noč ni sanjala. Tisti krike so bili resnični. Ni si znala razložiti, zakaj vse to, čutila pa je, da se je v tej hiši naselila s strahom tudi žalost.

Ob vsakem koraku jo je čutila, sleherna sveža sapa jo je prinašala, z vročino je prihajala ta žalost, povsod je bila navzoča od tistega trenutka prejšnje noči, ko je sedemnajstletno deklet slišalo krike strahu in bolečine. Čemu ji oče ni maral povedati, od kod ti kriki? Čemu je skrival vse to pred njo? Zakaj ji je prepovedal hoditi iz hiše? In zakaj se je Skippy prvič v življenju bala lastnega očeta?

»Nikar me ne razpenjaj na križ,« ji je pro-se svetoval. »Dan ali dva boš ostala v hiši, le na vrt boš hodila. Ali ti je preveč ta drobcena žrtev za očeta? In zdaj, Skippy, delo imam, polne roke dela.« Z dobrohotnim nasmehom jo je skušal odpraviti. Hči je vzdihnila in prikimala. Se enkrat se je ozrla k očetu, nato pa je stopila prti vratom. Rahlo blede obraz ji je Renchler sledil z očmi. Nenadoma se je obrnila, skrb se je jasno črtala na njenem obrazu. »Pred kratkim je bil šerif tu,« je rekla. »Ali je njegov obisk v kakršni koli zvezi s tem, kar je narobe?« Renchler je čutil, da zardeva. Gledal je hčer in si vroče želel, da bi nehala spraševati. Vročina, šerifov obisk in nerodnost Yatesa, ki je pokvaril, kar mu je bil naročil, vse to mu je žrlo živce. Nj mogel prenesti niti najmanjšega namiga na tisto, kar se je zgodilo na farmi prejšnjo noč. »Skippy,« je kratko odgovoril, »ne vtikaj nosu v reči, ki ti prav nič ne brigajo.« Vsa plaša je Skippy vztrajala. Izgovorila je novo vprašanje:

Na Ceylonu krčijo džunglo — Sloni so ostali v pragozdih žepih

Kam s sloni?

- Na Ceylonu naglo narašča število prebivalstva, zato se širijo obdelane površine, v tej zvezi pa je na kocki obstoj divjih slonov. Dokler je bilo na Ceylonu dovolj pragozdov, sloni niso imeli težav in jih tudi ni mikalo, da bi pustili po obdelani zemlji.

Ze nekaj let, zlasti pa po drugi svetovni vojni, na Ceylonu naglo sekajo pragozdove. Posledica: številne slonje črede so se ohranile v tako imenovanih »pragozdnih žepih«, ki jih z vseh strani obdaja obdelana zemlja. Nikomur ni prišlo na misel, da bi te »žep« povezal z gozdnimi pasovi, neke vrste hodniki za prehod slonov iz ene gozdne lise na ceylonskem zemljevidu v drugo.

Sloni se čutijo omejene v svojem življenjskem prostoru, zato delajo izlete na obdelano zemljo in poškodujejo posevke. Ljudje so začeli v tolikšnem obsegu pobijati divje slone, da je bila ne-

varnost, da bo podoba ceylonskega slona navsezadnje ostala le še v prirodoslovnih knjigah. To pa bi bila velika škoda, med drugim tudi zato, ker je slone mogoče udomaćiti in so zelo poslušni. Pravijo, da so udomaćeni ceylonski sloni boljše od indijskih.

Za sedaj pa na Ceylonu še niso izdali odloka, ki bi uredil to vprašanje. Ravnatelj ceylonskega živalskega vrta je izdelal metodo, po kateri bi ohranili te rilčarje v »pragozdnih žepih«. Wienmann pravi, da bi ta slone polovili žive in jih prepeljali na področje, kjer je še dovolj pragozdov. Tam bi bilo dovolj hrane in vode, zato

sloni ne bi šli na obdelana področja.

Wienmann je dokazal, da je lov na žive slone praktično izvedljiv. Metoda je preizkusil na posestvu, ki je kakih 120 kilometrov od Colomba. V tem »pragozdnem žepu« je živel kakih 90 slonov. Veliko škodo so delali na sosednji obdelani zemlji. Farmer je menil, da bodo preostali sloni pobegnili iz žepa, brž ko jih bo nekaj ubil. V letu dni so postrelili 22 slonov, vendar preostali del črede ni kazal želje po selitvi.

Takrat je priskočil na pomoč Wienmann. Njegovi ljudje so ujeli petnajst živih slonov in jih odpeljali v ceylonski živalski vrt. Izdelali so načrt za preselitev še preostalih rilčarjev.

Ceprav bodo tako rešili to čredo in morda kasneje še nekaj drugih, je jasno, da bo ceylonskemu slonu lahko zagotovila obstoj in bodočnost le ustrezna uradna politika, ki bo upoštevala tako potrebe slonov kakor koristi ceylonskih farmerjev. Mogoče bodo po vladnih navodilih znižali število slonov, vendar vse kaže, da se jih bo navzlic čedalje večjim obdelanim površinam ohranilo vsaj nekaj čred.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

OPREZNI LOVEC

KADAR LEV ZALEZUJE PLEN, MEHKO POLA-GA ŠAPE IN OTIPA SLEHERNI KORAK. PA SE NE-KAJ NJEGOV IZTEGNjeni BRKI ZAVZEMAJO NATANKO ISTO ŠIRINO, KOT JO ZA PREHOD POTREBUJE NJEGOVO TELO.

ČE SE MU BRKI DOTAK-NJEJO VEČ, LEV DOBRO VE, DA NE BO MOGEL BREZ SU-MA TAM SKOZI UMAKNE SE IN ŠKVAŠA PRITI DO PLENA Z DRUGE STRANI.

Z novim letom bo začelo delovati ob zahodnonemških cestah zanimivo združenje, ki bo imelo po vsem videzu skoraj pol milijona članov. Na 3000 bencinskih postajah po vsem zahodnonemškem ozemlju se bodo vozniki lahko proti mesečnemu plačilu oskrbovali s pogonskim gorivom, pa tudi manjše okvare bodo mehanične delavnice popravile na mesečni račun. Vozniki ne bodo imeli izkaznic, marveč le posebne ključke, ki jim bodo dajali pravico do storitev pri bencinski črpalki ali v mehanični delavnici, ob mesecu pa bodo dobili račun na dom. Za bančno poslovanje bo podjetje zaračunalo pfenig pri litru bencina. Sredi slike je ključ, znamenje za voznike s tekočim računom.

BOGASTVO na morskem dnu

Rudarski inženirji kalifornijske univerze proučujejo možnosti, da bi spravili z morskega dna kepe, ki vsebujejo kovinske rude. Raztresene so po oceanem dnu, domnevajo pa, da znaša vrednost rud v njih poldrug milijon dolarjev na vsako kvadratno miljo.

Skoraj že tri četrt stoletja je znano, da leži na morskem dnu rude vsebujoče kamenje. Strokovni naziv za te zdrobljene skale: nodule. Kepe merijo 15 cm v premeru, razvijejo pa se okoli kosov ognjeniškega stekla in tudi okoli zob morskih psov. Bogata ležišča so odkrili v sorazmerno plitkih vodah blizu otokov Taumotu.

Strokovnjaki oceanografskega inštituta pri kalifornijski univerzi so nabrali na morskem dnu kepe, ki vsebujejo okoli 27 odstotkov

manganovega oksida, 15 odstotkov železa ter manjše količine niklja, bakra in kobalta. Zdaj proučujejo možnosti za izkorišča-nje in predelavo nove rude.

AVTO na cesti

Newyorška policija ima težave z motornimi vozili, ki so doslužila in se lastniki ne menijo več zanje

ske garaže so že polne, prostori pred policijskimi postajami so natrpani z najdenimi avtomobili, zanje se ne zmenijo nihče več.

Položaj se je zaostril, v začetku tega meseca je newyorška policija poslala brezobzirnim »staršem« nujen poziv: »Prosimo vas, lepo vas prosimo, ne puščajte avtomobilov na cesti! Skušajte jih prodati! Kdo ve, morda boste za star avto dobili sto dolarjev.«

Neki psiholog je skušal z izvirno sestavljenim oglasom zbuditi pozornost kupcev. Takole je sestavil oglas: »Avto naprodaj. Ima delno popnjenje žil in rahlo vnetje sklepov, njegov krvni obtok pa je tak kot pri dvajsetletnem fantu. Prebava odlična. Ime:

Okameneli možgani

Člani mednarodne znanstvene komisije — sovjetski, češkoslovaški, francoski, angleški in nemški arheologi — proučujejo važno arheološko najdbo. Gre za okameneli odtis možgan prazgodovinskega človeka, ki se je ohranil blizu mesta Genova na vzhodnem Slovaškem. Gre za človeka, ki je bil neposredni prednik neandertalca in ki je živel pred približno 120.000 leti.

Drobne ZANIMIVOSTI

SLIKA IZ RIBJIH KOSTI

Ljudje ne izdelujejo slik le z barvami, marveč tudi z lesom, kamenčki, steklom in podobnimi sredstvi. Ena takih nenavadnih slik hrani mestni muzej v vojvodinskem Iloku. Slika, ki prikazuje poljsko cvetje, je izdelana iz ribjih kosti. Ker se umetnik — podoba je stara nekaj desetletij — ni podpisal, vedo le to, da jo je izdelal ribič.

KAČA IN MIS

V živalskem vrtu univerze v Tel Avivu se je pripetil nenavaden dogodek. Kobri so dali za hrano belo miš. Ko so čuvaji čez čas prišli naokoli, se jim je ponudil čuden prizor. Miš je kači pregriznila hrbtnico in počasi jedla tisto, ki naj bi pozirala njo.

CARINA V TEŽAVAH

Carinske oblasti na londonskem letališču so imele preglavice, ko naj bi odločile, ali je ribji nož, z vrvice privezan na platno v okviru, umetniško delo ali ne. Za umetnine ni treba plačati carine. Šlo je za eno izmed štirinajstih del belgijskega umetnika Edouarda Meneasa, ki je pripeljal svoje stvaritve na londonsko razstavo.

CHOPINOV KLAVIR

Na Majoriki so našli klavir, na katerem je Chopin komponiral pozni 1933, ko se je mudil na tem otoku in stanoval v neki vaški gostilni.

TRIDESET LET LATINICE

Prve dni tega meseca so v Turčiji proslavili 30-letnico uvedbe latinice kot uradne pisave. Ta reforma je bila del prizadevanosti Kemala Atatürka za modernizacijo dežele.

Chevrolet. Letnik 1948. Plaščilni dobri, cena zmerna.

Pravijo, da bodo tudi za tega bolnika s »strokovnim« zdravniškim spričevalom komajda našli stredo. Tako bo ta desetletni starček končal na kakem policijskem dvorišču, kjer ga bo navsezadnje stroj zmečkal v kup starega železa.

Atomsko sadje?

Britanski fiziki priporočajo uživanje »atomskih« jabolk, hrustljin in sliv, kratka sadja, ki so ga izpostavili učinku dovoljene doze radioaktivnosti. Angleške oblasti še niso dovolile prodaje tega »atomskega« sadja, o katerem trdijo znanstveniki, da ne gnije in da podaljšuje življenje. Obsesvanje hrane z radioaktivnimi žarki ima to prednost, da umrli vse kali in hrano zavaruje pred gnilobo.

Znamke z mitološkimi motivi

Grška pošta je izdala serijo osmih znamk s prizori iz mitologije. Znamke so začeli prodajati v okviru mednarodnega kongresa za zaščito narave v Atenah.

FOTOGRAFIJA V INDUSTRIJI

Angleži pripravljajo doslej največjo razstavo industrijske fotografije. V londonski Albertovi dvorani bodo ponazorili nešteto načinov in oblik za uporabo fotografije. Kakor je znano, fotografski posnetki zdaj v industriji znižujejo stroške, izboljšujejo kakovost proizvodov ter hkrati pospešujejo prodajo v trgovini.

Britanci nameravajo razstaviti najrazličnejše fotografske aparate

od najstarejših do modernih s fotoelektričnim sistemom. Seveda ne bo manjkalo ponazoril za industrijsko televizijo in za radiografijo, osnova vsega pa bo ilustracija trditve, da je fotografija neprecenljivega pomena za industrijska podjetja. Nazorno bodo pokazali, kako je mogoče uporabiti fotografijo v tovarniških delavnicah, v upravnih oddelkih, v projektantskih birojih, v reklamnih zavodih itd.

BOJ ZA OVČJI HAREM. — Na skalnatem pobočju, ki učinkuje kot prazgodovinska freska, se vsako leto navembra spopadejo se vernoafriški divji ovni za natičenost samice. Nasprotnika se naj prej zalepita od spredaj, potem pa se zapleteta z močnimi rogovi. Uredkokdaj odleti kak rog, »kandidata za harem« se borita, dokoli eden ne popusti. — Živali so precej podobne svojemu evropskemu in azijskemu sorodstvu. Fotograf je več ur prežal za sklo, preden je s teleobjektivom ujel zanimiv posnetek

PLES

ROK
ROK

— Videti je, da ste se na praksi v tujni vendar nekaj naučili!

— Pomisli, meni je tudi dala košarico!

Glej, draga, to je bržčas neki novi kalipso!

Mambo italiano, ej mambo...!

— Dostaj se nikoli nisem stopil pesalki na nogo!

V dobi italijanske pšenice